ROK XIV. Nr. 229 (4905) WILNO, niedziela 20 sierpnia 1939 r. Pismo nie jest datowane naprzód Cena 15 gr

KURJER WILEŃSKI

Nowogródzki, Grodzieński, Suwalski, Poleski i Wołyński

Czego od sąsiadów bałtyckich żądać należy?

Rodacy nasi w Litwie zamieszkali żalą się, że rząd litewski krępuje życie kulturalne i organizacyjne ludności polskiej. Wiemy, że skargi te są słuszne, ograniczenia są ciągle duże i nie słychać o radykalnej zmianie na lepsze. Natomiast ostatnio przeczytaliśmy w prasie wiadomość, że czynione są także utrudnienia mniejszości niemieckiej. Odmówiono legalizacji oddziałów niemieckiego związku narodowego.

Naturalnie, ludności polskiej chodzi o rozwój kulturalny, gdy Niemcy mają na celu penetrację polityczną. Ale zostawmy na boku tę sprawę.

Podkreślamy ową symetryczność, jako charakterystyczną dla polityki rządu litewskiego. Można sądzić, że w Kownie dbają, aby nie stwarzać ... pozorów jakoby była jakaś nierównomierność w traktowaniu mniejszości polskiej i niemieckiej. W naszym rozumieniu łączy się to z polityką neutralności, której Litwa chce się trzymać bardzo ściśle.

Obserwując ostatnio politykę Litwy, nie można stwierdzić, aby zasada neutralności była w jakiś sposób wypaczona. Jeżeli nawet wolelibyśmy, aby, w obliczu wspólnego niebezpieczeństwa, Litwini zajmowali postawę bardziej aktywną, to jednak przyznać trzeba, że tego rodzaju stanowisko posiada dużą wartość i w obecnym napięciu politycznym zmniejsza płaszczyznę tarć.

Natomiast pewne obawy zdaje się wzbudzać stanowisko Łotwy. Cytowaliśmy niedawno głos „Robotnika", gdzie po prostu pisano, że Łotwa zaczyna iść na pasku państw os... czyliśmy, że opinia ta wydaje się nam przesadną i podyktowaną n... ganu socjalistycznego do rządzonej po... cum grano salis alarmy na temat „hitleryzacji" Łotwy, trudno jednak nie zauważyć, że niekrępowana penetracja niemiecka może uzasadniać niepokój.

Polityka łotewska zasługuje na trak... towanie z dużym wyrozumieniem. Sytuacja Łotwy jest niezwykle trudna. Łotysze obawiają się niebezpieczeństwa rosyjskiego, które ostatnio przybrało konkretne kształty. Jak wiemy, ZSSR rości sobie prawo do interwencji nie tylko w wypadku inwazji armii niemieckiej, ale też w razie tzw. „agresji pośredniej", które to pojęcie chcą w Moskwie interpretować, jako wypadek tzw. faszyzacji państw bałtyckich. Jest zupełnie jasne, że uznanie tej tezy uprawniłoby Sowiety do niemszania się w sprawy wewnętrzne Łotwy i Estonii i byłoby końcem suwerenności tych państw.

Łotwa broni się przed tą nieproszoną a wścibską opieką ZSSR i stąd płynie flirt polityczny z Niemcami.

Natarczywość ... wschodu — tak nie bezpieczna dla Tallina i Rygi — ma też jednak swoje poważne uzasadnienie.

Rzeczywiście, państwa bałtyckie mogą stanowić pomost, przez który armia niemiecka może w ciągu paru dni zwalić się pod sam Leningrad. A trudno też negować, że opanowanie Łotwy przez Niemców może nastąpić także i od wewnątrz.

W tej nader skomplikowanej sytuacji polityce łotewscy mogli się łatwo zdezorientować. Otóż, hamletyzm Łotwy i rysujące się tam tendencje proniemieckie zasługują na baczną uwagę z naszej strony. Nadbałtyka jest regionem bardzo delikatnym. Polska ma tam także swoje żywotne interesy, których nie możemy pozwolić zlekceważyć.

Interesy te odcyfrować nie trudno. Mówiąc o tym, odkrywamy tajemnicę niepodległości republik bałtyckich. Nad Bałtykiem krzyżują się interesy Polski i Rosji, a w pewnym stopniu Niemiec. Każde z tych państw może i powinno uznać niepodległość państw nadbrzeżnych za rozwiązanie zupełnie dobre dla tej prostej przyczyny, że w ten sposób wyklucza się przewagę jednostronną państw rywalizujących. Usadowienie się Niemców w Rydze i Tallinie byłoby absolutnie niemożliwe do tolerowania przez Polskę i Rosję. Tak samo hegemonia Rosji wywołałaby sprzeciw.

Dlatego niepodległość Łotwy i Estonii jest nie tylko rozwiązaniem najsprawiedliwszym, ale i politycznie jedynie logicznym. Niepodległość tych państw jest koniecznym warunkiem równowagi.

Tak więc zasada równowagi jest fundamentem niepodległości państw bałtyckich. A z zasady równowagi wynika z logiczną koniecznością inna zasada — mianowicie: dogmat neutralności.

Państwa bałtyckie są o tyle czynnikiem równowagi, o ile są neutralne.

Tę zasadę trzeba w obecnej sytuacji podkreślić z całym naciskiem.

Zachowanie równowagi zależy nie tylko od tego, czy nie ma miejsca agresja zewnętrzna. Zależy też od polityki neutralności państw bałtyckich, aby nie stawały się one dobrowolnie instrumentem polityki jednego z mocarstw. Gdyby które z państw bałtyckich porzuciło dobrowolnie drogę neutralności, oddając się np. do dyspozycji Adolfa Hitlera, fakt taki naruszyłby w sposób oczywisty panującą w naszym rejonie równowagę. Wtedy inne państwa zainteresowane musiałyby szukać nowych sposobów przywrócenia równowagi. Oczywiście najgorzej wyszłyby na tym małe państwa nadbrzeżne, które musiałyby się stać przedmiotem przetargu. Dlatego nie powinno ulegać wątpliwości, że pokusy zejścia z płaszczyzny neutralności są dla naszych sąsiadów bałtyckich pokusami zgubnymi.

Wymagania polskie wobec sąsiadów znad Bałtyku nie są wygórowane. Streszczają się w jednym postulacie — neutralność. Postulat minimalny i dlatego powinien być kategoryczny.

Tse.

O mocny sojusz polityczny Litwy, Łotwy i Estonii

woła litewski „20. Amžius"

KOWNO, (Pat). „XX Amžius" zastanawia się nad sprawą reorganizacji ententy bałtyckiej.

Zdaniem pisma, Litwa, Łotwa i Estonia winny zawrzeć silny sojusz polityczny. Myśl takiego sojuszu — podkreśla pismo — została już wysunięta w 1934 r. w nocie litewskiej w sprawie przystąpienia do istniejącego już wówczas od r. 1923 łotewsko-estońskiego sojuszu obronnego.

Omawiana nota litewska podkreślała, że zamach na niepodległość jednego z trzech państw ma być uważany za zamach na interesy żywotne pozostałych dwóch. Zawarte kilka miesięcy po nocie litewskiej porozumienie między Litwą, Łotwą i Estonią nie sprecyzowało jednak wypadku, w którym państwa te miały śpieszyć sobie z pomocą.

Obecnie podkreśla pismo, przeszkody już nie istnieją. Dla Łotwy i Estonii nie istnieje żadne niebezpieczeństwo wplątania się w obce komplikacje. Pozostała jedynie wspólna troska o zachowanie niepodległości i wolności.

Chyba na zbrojenia?

Niemcy kupują miedź i kauczuk w... Anglii!

LONDYN, (Pat). **W dniu 18 bm. dokonane zostały na rachunek niemiecki na giełdzie w Londynie bardzo poważne zakupy miedzi i kauczuku.**

Zakupy te zaważyły nawet na cenach surowców, które wyraźnie zwyżkowały. Podobno nabywcy, płacący oczywiście, według przyjętych w takich wypadkach międzynarodowych norm giełdowych, zastrzegli natychmiastową dostawę zakupionych surowców.

„News Chronicle", notując szereg tranzakcyj zakupu surowców, dokonanych ostatnio przez Niemcy w Londynie, oblicza, że w krótkim czasie Niemcy zakupiły 10 tys. ton miedzi oraz 4 tys. ton kauczuku.

Pismo stwierdza, że „niepokojący" charakter nadaje tym zakupom fakt, iż dla wykonania dostaw niezbędne będzie przejściowe zmniejszenie zapasów brytyjskich.

Incydent rumuńsko-węg. bada komisja

BUKARESZT, (Pat). W wyniku protestu rządu rumuńskiego w Budapeszcie z powodu zajścia na pograniczu rumuńsko-węgierskim, rząd węgierski zgodził się na wysłanie mieszanej komisji na miejsce.

Może i — zbłądził...

VERDUN, (Pat). Niemiecki samolot wojskowy wylądował wczoraj wieczorem w odległości 2 km od Montfaucon. Pilot oświadczył, że leciał do Wiesbaden i zbłądził.

Prasa indyjska o mowie Marszałka

BOMBAJ, (Pat). Prasa indyjska bardzo obszernie komentuje przemówienie Marszałka Śmigłego Rydza, wygłoszone w Krakowie. Jest ono uważane przez tutejsze dzienniki za mocną i godną odpowiedź na hałaśliwą propagandę przewódców narodowo-socjalistycznych, wymierzoną przeciwko Polsce.

„Bombay Sentinel" pisze: Narodowi socjaliści rozumieją jedynie siłę i tylko siłę. Wszelkie wątpliwości, jakie mogły jeszcze pozostać w umysłach narodowych socjalistów, zostały usunięte przez katego ryczne przemówienie Marszałka Śmigłego Rydza.

„Bombay Chronicle" pisze: "Przemówienie Marszałka Śmigłego Rydza jasno stwierdza, jaką jest polityka Polski Powszechna aprobata, z jaką spotkało się to oświadczenie w Londynie, jest hołdem złożonym Polsce z powodu jej stanowczości i zdecydowanej woli nieustępienia wobec Niemiec. Obecne ostrzeżenie może jeszcze uratować pokój.

O pomoc Włoch wobec żądań Niemiec prosił Mussoliniego min. Csaky?

Sensacyjna korespondencja „Tribuny". Węgry przeciwstawią się kontroli niemieckiej. Propolskie akcenty w społeczeństwie

PARYŻ, (Pat). Havas donosi z Rzymu, że rozmowa Mussoliniego z min. Csaky, która odbyła się w piątek wieczorem, trwała około czterech godzin.

RZYM, (Pat). Agencja Stefani donosi, że węgierski minister spr. zagr. Csaky, opuścił w sobotę przed południem Rzym, udając się samolotem do północnych Włoch, gdzie zabawi na wywczasach do poniedziałku.

* * *

RZYM, (Pat). „Tribuna" w korespondencji z Londynu, omawiając rzymską wizytę min. Csaky, pisze, że wedle poglądów najbardziej rozpowszechnionych w Anglii, hr. Csaky przybył do Rzymu, aby uzyskać pomoc Mussoliniego wobec żądań von Ribbentropa, domagających się na wypadek konfliktu prawa przemarszu wojsk niemieckich przez terytorium Węgier.

Korespondent podkreśla, że według opinii kół angielskich Węgry zdecydowane są stawić opór wobec usiłowań niemieckich narzucania im kontroli politycznej.

*

BUDAPESZT, (Pat). Na dorocznym kongresie stronnictwa drobnych rolników prezes tego stronnictwa, Tibor Eckhardt, wygłosił przemówienie, w którym wypowiedział się za zupełną niezależnością polityki węgierskiej.

Należy przeciwstawić się — mówił Eckhardt — wszelkim atakom z zewnątrz i wszelkim próbom synchronizacji, zagrażającej narodowemu charakterowi Węgier. Przestrzeń życiowa Niemiec, tak jak ją Niemcy określiły po 15 marca, nie da się pogodzić z tym, co my, Węgrzy, uważamy za naszą misję narodową. Nie możemy obdarzyć mocniejszą przyjaźnią jedno tylko państwo, ponieważ poza Niemcami posiadamy również cenne stosunki, które musimy utrzymywać zgodnie z naszymi interesami.

Mówca w dalszym ciągu wyjaśnił że chodzi mu o przyjaźń z Polską i Włochami, które to przyjaźnie nie mogą być podporządkowane przyjaźni z Niemcami.

Zgadzam się z min. Csaky, że w tych ciężkich czasach musimy dowieść naszej lojalności w stosunku do naszych przyjaciół. Odnosi się to do wszystkich naszych przyjaciół. Jeżeli zaś wbrew naszemu życzeniu pomiędzy nimi wybuchnie konflikt, w żadnym razie nie powinniśmy się do niego mieszać".

Kongres oklaskiwał gorąco powyższe przemówienie, zwłaszcza ustępy dotyczące Polski.

Płyną ofiary na FON

od Polaków z zagranicy

WARSZAWA, (Pat). Dnia 18 bm bawiący w Polsce prezes wielkiej organizacji polskiej w St. Zjednoczon. — Zjednoczenia Polskiego Rz. Katol. p. Józef Kania, w towarzystwie dyrektora Światowego Związku Polaków z Zagranicy, p. St. Lenartowicza, złożył wizytę szefowi kancelarii cywilnej P. Prezydenta.

W czasie wizyty prezes Kania złożył w imieniu Zjednoczenia dalszą ofiarę na F. O. N. w kwocie **4.000 dolarów oraz 500 dolarów** w imieniu ks. Kaz. Grzankowskiego od jego parafii.

Zjednoczenie wykazało już dotychczas dużą ofiarność na FON i nadal prowadzi energiczną zbiórkę.

Ustawa językowa dla Czech i Moraw

PRAGA, (Pat). Zapowiadana od szeregu miesięcy t. zw. Ustawa językowa dla Czech i Moraw została opublikowana przez biuro prasowe protektora. Według komunikatu, ustawę tę w formie uchwały powziął rząd czeski na „zlecenie" protektora.

W myśl tej uchwały **wszystkie urzędy Czech i Moraw, instytucje publiczne i podległe im przedsiębiorstwa zobowiązane są do używania wyłącznie języka niemieckiego w stosunku do organów Rzeszy.**

Wyłączność języka niemieckiego zastrzeżona została również w stosunkach urzędów Czech i Moraw z instytucjami i przedsiębiorstwami niemieckimi w Czechach i na Morawach jak szkoły, teatry itp. Również odpowiedzi na podania, wniesione w języku niemieckim, muszą być udzielane wyłącznie w języku niemieckim.

W stosunku do zagranicy wszystkie wyżej wymienione urzędy i instytucje zobowiązane są do używania obu języków. Wszystkie zarządzenia władz czeskich w stosunku z podwładnymi urzędami muszą być wydawane w języku niemieckim i czeskim. **Wszystkie przepisy prawne, środki płatnicze, znaczki pocztowe, stemple itp. wydawane będą w języku niemieckim i czeskim.** Wszystkie oznaczenia gmachów, urzędów, zakładów, instytucyj publicznych, tablice komunikacyjne i orientacyjne, przyjęcia urzędowe, będą również dwujęzyczne.

Na uwagę zasługuje fakt, że uchwały tej nie podpisał premier rządu gen. Eliasz, lecz jeden z urzędników Rady Ministrów.

Własna obsługa telefoniczna z Warszawy

„Danzig erwache!"

Piątkowa rewia w powodzi antyhitlerowskich ulotek

Z Gdańska donoszą, że pokaz sił zbrojnych, kóry odbył się w piątek wywołał zupełnie odwrotne wrażenie, niż tego spodziewali się reżyserowie.

Publiczność, rozstawiona na trasie, wyrażała niepokój zamiast entuzjazmu. W czasie parady rozrzucono po ulicach nową ulotkę pod tytułem „Danzigerwache" (Gdańsk, zbudź się!).

Ulotka głosi m. in.: „Gdańszczanie, zbudźcie się, zrzućcie jarzmo hitleryzmu, które niesie wam polityczną niewolę i gospodarczą ruinę".

Nowe transporty broni, nowe prześladowania, nowe „reformy"

Ub. nocy przewieziono przez granicę Prus Wschodnich transporty broni i amunicji na terytorium Wolnego Miasta.

W ciągu ostatnich dni zanotowano następujące aresztowania Polaków:

W Gdańsku samym aresztowano Kubackiego. W Sopotach Rybanta i Burantównę. Na granicy polsko-gdańskiej aresztowano trzech inżynierów Polaków — Sarneckiego, Giemakowskiego i Narosza. Wszystkich trzech w czasie badania dotkliwie pobito.

Od wczoraj we wszystkich szkołach gdańskich zamiast wykładu religii katolickiej lub ewangielickiej odbywają się lekcje ideologii narodowo-socjalistycznej.

Włoski „obserwator"

Wczoraj przybył do Gdańska przedstawiciel włoskiego ministerstwa propagandy, markiz Giustaniani, były sekretarz Wysokiego Komisarza Ligi Narodów w Gdańsku.

Nie będzie zjazdu Unda

Ze źródeł ukraińskich donoszą, że spośród ostatnio aresztowanych zwolniono 42 Ukraińców, w tej liczbie 9 księży unickich.

Źródła ukraińskie zaprzeczają stanowczo pogłosce o zwołaniu zjazdu Unda, stwierdzając, że odbędzie się tylko w tych dniach narada komitetu Unda.

Resztki „Kondora"

Na ulicach Gdańska spotyka się od paru dni ludzi noszących na mundurach odznaki hiszpańskiej „Falangi".

Są to resztki niemieckiego legionu „Kondor", który walczył w Hiszpanii.

Obsługa specjalna „Kurjera Wil." z Kowna

Odwołanie rewizyt do Polski

KOWNO. Jak się dowiadujemy, projektowana na 28 sierpnia — 9 września wycieczka literatów litewskich do Polski nie dojdzie do skutku. Związek Pisarzy Litewskich otrzymał bowiem zezwolenie tylko na wysłanie kilkuosobowej delegacji na uroczystości ku czci Juliusza Słowackiego w Krzemieńcu i ekshumacji zwłok Jana Bilunasa w Zakopanem.

Na wyjazdy zbiorowe do Polski nie otrzymał również zezwolenia Automobil - Klub Litewski, który zamierzał rewizytować swych polskich kolegów z Wilna, ani spółdzielcy litewscy, zaproszeni do Polski przez bawiącą tu w swoim czasie wycieczkę Związku „Społem".

Uzupełniające zaproszenie dziennikarzy do Niemiec

KOWNO. W chwili obecnej bawi jak wiadomo, w Niemczech 12-osobowa wycieczka dziennikarzy litewskich. Pomimo to spore grono dziennikarzy ma się udać na specjalne zaproszenie na otwarcie 27 Niemieckich Targów Wschodnich w Królewcu.

Wycieczka nauczycieli litewskich z Polski

KOWNO. Wczoraj przybyła na dłuższy pobyt w Litwie wycieczka nauczycieli litewskich z Polski w składzie 50 osób. Prasa litewska podkreśla dziś, iż 8 nauczycieli nie uzyskało zezwolenia na wyjazd.

Międzynarodowe zawody lotnicze

KOWNO. Bałtyckie zawody lotnicze, wktórych biorą udział lotnicy cywilni z Estonii, Finlandii, Łotwy i Litwy, zostaną zakończone jutro wielkim świętem lotniczym z uczestnictwem również Polski i Niemiec. Z Polski oczekiwanych jest 10 lotników na 4 samolotach i 2 szybowcach.

Wydalenie marynarzy litewskich z Kłajpedy

KOWNO. Władze niemieckie wydaliły z Kłajpedy 4 marynarzy, zatrudnionych na stojących w danej chwili w porcie kłajpedzkim statkach litewskich Lloydu Bałtyckiego.

Niemcy odmówili przyjęcia zamówionych towarów

KOWNO. Litewskie firmy eksportowe skupiły na zamówienia z Niemiec 155 ton wiśni. Niemcy odmówili przyjęcia i zwrócili z Kibart 150 t. wiśni, dla których kupcy litewscy zmuszeni są szukać zbytu na rynku wewnętrznym. Należy zaznaczyć, że przyznane Litwie kontygenty owocowe nie są jeszcze wyzyskane.

Walka z dywersją niemiecką

KOWNO. Prezes „Kulturverbandu" Oskar von Reichardt został skazany na grzywnę w wysokości 300 litów z zamianą na 15 dni aresztu za wygłoszenie przemówienia na nielegalnym zebraniu w Wierzbołowie. Cofnięto natomiast podobne kary, nałożone w swoim czasie na 10 Niemców za zorganizowanie zebrań nielegalnych w Nowym Mieście i Kownie, przy czym to ostatnie miało, jak wiadomo, charakter akademii w związku z zagarnięciem Kłajpedy.

Ministerstwo spraw wewnętrzn. odmówiło zezwolenia na założenie 12 nowych oddziałów „Kulturverbandu". Posiada on jednak jeszcze 19 oddziałów, a poza „Kulturverbandem" Niemcy mają 5 innych organizacyj.

Stałe ceny zboża

KOWNO. Rada Ministrów ustaliła już ceny zboża przy zakupach na eksport. Mianowicie za pszenicę będzie się płaciło od 9 do 10 litów, za żyto zaś od 7 do 8 litów za podwójny centnar (100 kg) w zależności od gatunku. (a)

Pius XII o pokoju

Przemówienie Ojca św. do pątników

CITTA DEL VATICANO, (Pat). Wczoraj, w sobotę, w 25 rocznicę śmierci Piusa X, Papież, Pius XII przyjął w Castelgandolfo pątników, przybyłych do Rzymu, złożyć hołd przy grobie Piusa X. Na audiencji obecnych było paru kardynałów i kilku biskupów włoskich.

Ojciec Święty wygłosił do obecnych mowę, w której przedstawił postać Piusa X, po czym, udzielając wszystkim błogosławieństwa, oświadczył m. in.:

„Wraz z tym błogosławieństwem pragniemy w obecnych okolicznościach i przed innymi sprawami błagać o pokój, pokój dla Włoch, pokój dla Europy, pokój dla swiata.

W chwili obecnej, która ponownie napełnia wszystkie serca niepokojem, My Sami od pierwszego dnia Naszego Pontyfikatu usiłowaliśmy oddalić w miarę Naszych sił niebezpieczeństwo wojny, i staraliśmy się współdziałać na rzecz umocnienia trwałego pokoju, opartego na sprawiedliwości oraz szanującego wolność i honor narodów. W granicach możliwości oraz stosownie do tego, jak Nam na to pozwalały obowiązki Naszej apostolskiej służby, odsuwaliśmy nawet na plan dalszy inne zadania i inne troski, które ciążyły na Naszej duszy.

Postępowaliśmy przezornie, aby nie utrudnić lub nie umożliwić żadnej ze stron dzieła pokoju, i świadomi tego, co winniśmy w tej dziedzinie Kościołowi i całej ludzkości. Nie chcemy rezygnować z nadziei, że poczucie umiarkowania i słuszności spowoduje uniknięcie konfliktu.

Nie przestaniemy ufać, że kierownicy narodów w godzinie decyzji nie zechcą wziąć odpowiedzialności tak ciężkiej, jaką pociąga za sobą zastosowanie siły.

Oby Bóg sprawił, aby na tym znękanym świecie, wzburzonym, niczym morze podczas nawałnicy, zakwitł i zajaśniał pokój i pracowita zgoda pomiędzy ludźmi i narodami".

Zbliżają się manewry w Prusach Wsch.

KRÓLEWIEC, (Pat). Prasa wschodnio-pruska podaje, że z końcem sierpnia i początkiem września odbędą się w Prusach Wschodnich manewry 1 Korpusu.

W manewrach, poza regularnymi oddziałami, wezmą udział większe oddziały rezerwistów.

Z tegorocznych Targów Północnych

Jak się dowiadujemy ogłoszony został przez znaną lwowską fabrykę czekolady RANKA konkurs targowy z nagrodami w postaci 50 luksusowych bombonier, zawierających czekoladki. Nagrody uzyskać można za trafne odpowiedzi na dwa pytania, zawarte w karnecie, rozdawanym bezpłatnie przy stoisku BRANKI na Targach Północnych.

Nowy rząd w Egipcie

LONDYN, (Pat). Dotychczasowy premier rządu egipskiego, Mohamed Mahmud Pasza, który jest złożony ciężką chorobą, ustąpił ze swego stanowiska. Król Faruk mianował nowy rząd, na czele którego stanął nowy rząd, na czele którego stanął Ali Maher pasza, szef gabinetu cywilnego króla.

Ali Maher pasza objął nie tylko stanowisko premiera ale również ministra spraw wewnętrznych i ministra spraw zagranicznych.

WKS Śmigły — Legia Poznań

Dziś o godz. 17 na stadionie reprezentacyjnym przy ul. Werkowskiej odbędzie się mecz finałowy o wejście do Ligi. Piłkarze WKS Śmigły spotkają się z Legią z Poznania, która wczoraj przyjechała już do Wilna.

WKS Śmigły wystąpi w następującym składzie: Czarski, Zawieja, Paszkiewicz Wojciechowski, Bukowski, Urban, Marzec, Iwańczyk, Tumasz, Krawczyk i Blok. Jest to najsilniejszy skład drużyny wileńskiej na jaki nas w chwili obecnej stać.

Rewia dorobku gospodarczego ziem północno-wschodnich

Otwierając V Targi Północne wicemin. przemysłu i handlu p **ADAM ROSE** wygłosił wczoraj dłuższe przemówienie. Po uwypukleniu troski rządu o rozwój ziem półn.-wschodnich i roli Targów w tym rozwoju p. Minister mówił:

Wilno obok Poznania i Lwowa, stanowi trzeci ośrodek targów w Polsce. Targi te położone na szlaku wiodącym z centrum Polski do krajów bałtyckich powinny coraz bardziej dziej służyć celom wymiany międzynarodowej, co będzie odpowiadało tej roli, jaką w tej mierze spełniło Wilno w przeszłości. Wreszcie Targi Północne są manifestacją prężności gospodarczej ziem północno - wschodnich. Ilustrują one dorobek gospodarczy miejscowego społeczeństwa, dając w ten sposób podnietę do dalszej pracy.

Trzeba obiektywnie stwierdzić, **że dorobek Ziem Północno - Wschodnich w dziedzinie gospodarczej w ostatnich czasach jest poważny. Społeczeństwo tych ziem wykazało, że umie w pełni docenić spoczywające na nim zadanie podniesienia gospodarczego tych połaci kraju i wyrównania poważnego dystansu dzielącego t. zw. Polskę „b" od Polski „a".** Z drugiej strony czynniki rządowe, pomimo skupienia uwagi na problemach Cop-u, potrafiły przyjść z wydatną pomocą Ziemiom Północno - Wschodnim.

Pragnę zrobić przegląd ostatnich osiągnięć i zakreślić perspektywy na niektórych odcinkach. Pomijam problemy resortów rolnictwa i komunikacji, gdzie w ostatnich latach nastąpiły znaczne przeobrażenia, tak na odcinku daleko posuniętej akcji przebudowy ustroju rolnego, jak i na odcinku rozbudowy i polepszenia stanu dróg na ziemiach północno - wschodnich .

Pomijam także sukcesy miejscowego samorządu w zakresie urbanistyki, jakkolwiek już przy pobieżnym zwiedzaniu Wilna widzi się olbrzymi postęp w wyglądzie zewnętrznym tego miasta.

Zastanowić się chcę nad sprawami przemysłu. który stanowi przedmiot bezpośredniej troski ministerstwa przemysłu i handlu.

Zagadnienie uprzemysłowienia Ziem Północno - Wschodnich w pierwszym rzędzie sprowadza się do rozbudowy przemysłów przetwarzających surowce pochodzące z tych ziem. Chodzi więc o powstanie nowych, lub rozbudowę istniejących zakładów przetwarzających drzewo i len, a także artykuły rolne, jak mięso, zboże, ziemniaki itp. Warunkiem powstania szerszej sieci zakładów jest rozbudowa bazy energetycznej, która na tych ziemiach z uwagi na oddalenie od paliwa Śląska i Dąbrowy winna być w przeważnej mierze oparte o biały węgiel, znajdujący się w dorzeczu Niemna i Dźwiny.

Takim zakładem, który dostarczy taniej energii dla Wileńszczyzny będzie **elektrownia w Turniszkach.**

Po zaopatrzeniu m. Wilna, elektrownia ta będzie elektryfikować przemysł Wileńszczyzny, a w dalszej przyszłości projektowane jest połączenie elektrowni w Turniszkach linią wysokiego napięcia z elektrownią w Grodnie w celu równoległej pracy tych elektrowni na sieciach Wileńszczyzny i Grodzieńszczyzny dotychczas kosztem 1.300.000 zł wykonano wszystkie roboty przygotowawcze oraz rozpoczęto wyrównanie na prawym brzegu Wilii na zaporę wodną.

Przechodzę do przemysłów przetwórczych.

W zakresie przerobu drewna zanotować należy rozpoczęcie prac nad budową dużej fabryki celulozy wiskozowej w Ławnie k. Skidla. Stanowi to poważny krok naprzód w dziedzinie przetwarzania lokalnego surowca. Poważne możliwości istnieją też w zakresie dalszej rozbudowy przemysłu dyktowego. Ministerstwo przemysłu i handlu przywiązuje wagę do rozbudowy tego przemysłu i będzie czuwać nad zabezpieczeniem dla niego bazy surowcowej.

W zakresie przemysłu lniarskiego należy zwrócić uwagę przede wszystkim na mechanizację procesów pierwotnej obróbki lnu. Mechanizacja ta ostatnio postępuje naprzód, jednak z uwagi na znaczny wzrost powierzchni pod uprawę lnu i konopi zakłady zajmujące się wstępną przeróbką lnu winny ulec także dalszej rozbudowie. Co się tyczy lniarskiego przemysłu przędzalniczego, to powstanie w r. 1938 pierwszej na Ziemiach Wschodnich fabrycznej przędzalni lnu należy traktować jako pierwszy krok w zakresie dalszych stadiów przerobu lnu, do czego sfery gospodarcze Ziem Północno - Wschodnich słusznie przywiązują wielką wagę. Chciałbym aby w niedługim czasie można było osiągnąć tu nowe i konkretne rezultaty.

Przemysł garbarski Ziem Północno - Wschodnich pozostaje w dalszym ciągu pod opieką czynników rządowych. Na konferencji z dnia 5 lipca 1938 r. dano wyraz zasadzie częściowego zrekompensowania ujemnych skutków położenia geograficznego przemysłu garbarskiego Ziem Północno - Wschodnich wobec krajowych rynków zbytu.

Dziś przy utrzymaniu tego uprzywilejowania i wobec otwierających się możliwości eksportowych przemysł garbarski Ziem Północno - Wschodnich wykaże niewątpliwie tendencje rozwojowe.

Miło jest mi stwierdzić **udział rzemiosła na Targach Północnych.** W warunkach współczesnej polskiej gospodarki, przy braku wielkich kapitałów ,rzemiosło, które pracuje w oparciu o stosunkowo słabe zasoby kapitałowe, winno odegrać dużą rolę. Ekspansja produkcji rzemieślniczej powinna objąć nie tylko obszar państwa, lecz i rynki międzynarodowe. Wytwory rzemiosła wileńskiego są już zresztą trochę znane odbiorcom z poza granic państwa. Na międzynarodowej wystawie w Berlinie wytwory rzemiosła wileńskiego uzyskały zaszczytne odznaczenia. Sądzę. więc, że udział Ziem Północno - Wschodnich w Targach Północnych będzie wzrastał i przyczynił się do wzmożenia ekspansji wytworów rzemieślniczych Ziem Północno - Wschodnich na rynki centralnej i zachodniej Polski oraz zagranicy.

Naogół więc można stwierdzić, że **polityka wzmożenia życia gospodarczego północnego wschodu Polski da**je poważne rezultaty: sądzę że za pewnego rodzaju ilustrację tego mogą służyć cyfry dotyczące statystyki zatrudnienia w przemyśle przetwórczym. Podczas gdy w całej Polsce wskaźnik zatrudnienia w zakładach przetwórczych na początku roku 1939 zbliżył się do przeciętnej z 1928 roku; to na Ziemiach Północno - Wschodnich ten wskaźnik przewyższał przeciętną roczną o ca 20 proc.

Muszę wreszcie wyrazić zadowolenie z tego, że sprawa inwestycyj na Ziemiach Północno-Wschodnich znalazła tak pełne zrozumienie u organizatorów Targów Północnych. Dowodem tego jest urządzenie na obecnych targach specjalnej wystawy inwestycyjnej pod nazwą „inwestujemy Ziemie Północno - Wschodnie". Niech ta wystawa, będąca skromną manifestacją dokonanych wysiłków nad uprzemysłowieniem Ziem Północno - Wschodnich będzie bodźcem i zachętą dla prac badawczych analizujących dalsze możliwości wyzyskania bogactw naturalnych tych ziem

Na zakończenie nie mogę nie podkreślić wrażenia, które wszyscy odnosimy uczestnicząc w uroczystości otwarcia targów właśnie w dziejowej chwili obecnej. Choć wszyscy zdajemy sobie sprawę z jej powagi nie **zawahało się Wilno dać całemu krajowi ten piękny przykład spokoju, siły, równowagi i pełnienia obowiązku dnia codziennego.** Od tych murów historycznych, które nas otaczają i duma ze wzniosłej przeszłości napełnia r. — poprzez tę manifestację prężności i siły polskiej doby obecnej bije wielka i niezłomna wiara w przyszłość państwa i narodu. Wiara ta cechuje dziś całą Polskę jak długa i szeroka i stanowi wielki dorobek ubiegłych 20 lat i w niej tkwi nasza siła.

Ogłaszam V Targi Północne za otwarte

Otwarcie V Targów Północnych

Wczoraj nastąpiło w Wilnie uroczyste otwarcie V Targów Północnych. Otwarcia Torgów dokonał specjalnie przybyły do Wilna wicemin. przemysłu i handlu p. Adam Rose. Na terenie Targów przed wejściem do głównego pawilonu zgromadzili się przedstwiciele władz, Rada Miejska, reprezentanci samorządu gospodarczego, przedstawiciele związków, społeczeństwa i prasy.

O godz. 11 rano na teren Targów przybył wiceminiser Rose w towarzyswie wojewody wileńskiego Arura Maruszewskiego, inspekor armii gen. dyw. Dąb-Biernacki, dowódca Wileńskiej Dywizji Legionowej gen. Kowalski, dowódca brygady kawalerii gen. Dreszer, radcy M-wa Przemysłu i Handlu Lisowski i Wiszniewski, posłowie i senatorowie z b. marszałkiem Prystorem na czele, przedstawiciele duchowieństwa, wiceprezydent miasta Teodor Nagurski, dyrektor Izby Przemysłowo - Handlowej, Izby Rzemieślniczej p. Alojzy Niemiec oraz wielu innych przedstawicieli władz i społeczeństwa.

Przemówienie powitalne wygłosił prezes Towarzystwa Targów Północnych wiceprezydent miasta Kazimierz Grodzicki, stwierdzając, że Targi Północne, mimo wielu trudności ,robią stałe postępy. Są one dowodem wielkiego wysiłku, jaki czyni Wileńszczyzna dla gospodarczego dźwigania się wzwyż. Mówca zobrazował następnie cele i zadania V Targów Północnych i prosił p. wiceministra Rosego o przecięcie wstęgi i dokonanie aktu otwarcia V Targów Północnych w Wilnie

Wice minister Rose przed przecięciem wstęgi wygłosił dłuższe przemówienie (podajemy je obok):

* * *

Na czoło tegorocznych Targów wysuwa się **Dział Przemysłowo-Handlowy** zgrupowany po raz pierwszy w pięknym pawilonie Przemysłu i Handlu, wybudowanym kosztem 280 tys. zł, posiadającym własną rampę wyładunkową i bocznicę kolejową.

Dział Przemysłowo-Handlowy najliczniejszy, będzie reprezentowany przez ok. 150 form z całej Polski.

W Grupie Księgarń i Wydawnictw występuje 5 najpoważniejszych firm wydawniczych i nakładowych.

Poważnie wystąpiło w tym roku **Rzemiosło,** organizowane przez Izby Rzemieślnicze w Wilnie i Białymstoku oraz Spółdzielnię Eksportową Wyrobów Rzemieślniczych Ziem Północno-Wschodnich w Wilnie.

Dział Rolniczy potraktowany został przez organizatorów Targów b. zseroko.

Nieprzeciętną atrakcją będą dla tut. regionu **Targi Ogólnopolskie ziół leczniczych, grzybów i konserw roślinnych,** które się odbędą w czasie od 1 do 3 września rb. W czasie trwania tych Targów odbędą się zjazdy i konferencje kół fachowych zielarskich wzgl. spokrewnionych z zielarstwem. W czasie Targów odbędzie się **Wystawa piśmiennictwa w zakresie ziół leczniczych, grzybów i konserw roślinnych.**

W czasie od 26 do 27 sierpnia r. b. odbędzie się o szerokim programie ogólnopolska **Wystawa drobiu, psów rasowych, gołębi pocztowych i rasowych i zwierząt futerkowych.** W czasie tej wystwy odbędzie się **pokaz tresury psa policyjnego,** organizowany przez Komendę Główną Policji Państwowej.

Interesującym również o dużym znaczeniu praktycznym będzie **pokaz oglerów i remont koni,** które odbędą się w dniach 1—3 września rb.

W dziale rolniczym bogato zostały zaprezentowane maszyny i narzędzia rolnicze, przy czym wystawiono wzory nowoczesnych narzędzi do uprawy roli oraz wzory maszyn rolniczych. Spośród licznych eksponatów na czoło wysuwają się przede wszystkim narzędzia łąkarskie, co ma aktualnie duże znaczenie ze względu na szeroko zakrojoną na ziemiach północno-wschodnich akcję łąkarską. „Dal" t-wo handlu międzynaodowego w Warszawie wystawiło wszelkiego rodzaju czecho-słowackie maszyny i narzędzia rolnicze.

Na Targach tegorocznych zwiedzający zobaczą **Wystawę ogródków działkowych.** Na eksponaty tej ciekawej Wystawy złożyły się wykresy, plansze, modele itp., obrazujące dydaktyczn eznaczenie ogródków działkowych w życiu mieszkańców miasta.

Jednym z ciekawszych eksponatów targowych będzie urządzenie **zmechanizowanej mleczarni,** obliczonej na przerób dzienny około 10 tys. litrów mleka.

Pod otwartym niebem został wybudowany **duży model zapory wodnej i hydroelektrowni w Turniszkach** na rzece Wilii pod Wilnem. Poprzez model ten będzie przepływała woda, odtwarzając działanie hydroelektrowni w naturze. Jest to jeden z najciekawszych eksponatów tegorocznych Targów.

Przed pawilonem rolniczym zbudowano dwa pokażowe **stawy, z żywymi rybami,** stnowiącymi własność kilkunastu hodowców ryb. Niezmiernie interesującym eksponatem Targów tegorocznych jest **model portu w Gdyni.** Model ten po raz pierwszy w Polsce zostanie pokazany w Wilnie na Targach Północnych. Duży model o powierzchni 17 m kwadr. został wykonany w Holandii i ze wszelkimi szczegółami przedstwia całokształt życia portu i wybrzeż polskiego.

Zarząd Miejski wybudował **piękny pawilon m. Wilna,** w którym zwiedzający zobaczą kulturalny i gospodarczy dorobek miasta.

Razem na terenie Targów Północnych wystawia około 220 wystawców, do tego dojdzie około 30 wystawców z wystaw specjalnych, tak że razem całość przekroczy 300 wysawców. (W r. 1938 było 203 wystawców).

Wojsko zakupuje owies i żyto

Wileńska Izba Rolnicza podaje do wiadomości że Szefostwo Intendentury D. O. K. — Grodno rozpoczęło zakup żyta i owsa od Spółdzielni rolniczo-handl. pochodzącego z nowych zbiorów na warunkach i przy zastosowaniu postanowień zwartych w „Zestawieniu warunków ogólnych i szczegółowych, obowiązujących przy dostawach zboża dla wojska na terenie DOK III" z dnia 25 sierpnia 1938 roku.

Do czasu ustalenia nowych standartów przez giełdy, zboże będzie zakupywane o o ciężarze gatunkowym: dla żyta 700 gl dla owsa 466,5 gl.

Zwraca się uwagę na jakość zboża gdyż w wielu wypadkach Spółdzielnie ładujące zboże nadmiernie zanieczyszczone, powodują dodatkowe doczyszczanie zboża w składnicach mat. int. narażając siebie na zbędne wydatki oraz stratę czasu przez te składnice.

Podobnie jak w roku ubiegłym, składnice mat. int. będą wysyłać odpadki, uzyskane przy doczyszczaniu zboża w starych workach składnicy za zwykłym listem przewozowym z tym, że wszelkie koszty związane z wysyłką odpadków (robocizna przewóz do stacji kolejowej docelowej t. p.) opłacać będzie Spółdzielnia Ewentualne koszty wysyłki odpadków składnice mat. int. będą podawać w protokułach odbiorczych zboża. Worki powinny być zwracane przez Spółdzielnie w terminie dni 14 od dnia wysłania transportu Za ilość i jakość worków będzie odpowiadać materialnie Spółdzielnia. Wypłatę należności za dostarczone zboże dokonywać będzie Szefostwo Intendentury DOK — jedynie w drodze przelewów ewent przekazów.

Posiadane do sprzedaży ilościе zboża należy zgłaszać za pośrednictwem maklera przysięgłego giełdy, albo też bezpośrednio do Szefostwa Intendentury DOK w Grodnie (telefon Nr 340 i 422).

Sprzedane ilości zboża bezpośrednio w Szefostwie Intendentury DOK należy zgłaszać do maklera odpowiedniej giełdy w dniu zawarcia tranzakcji przed godziną 14-tą.

Izba Rolnicza wyjaśnia przy tym, że Szefostwo Intendentury w Grodnie, zakupuje żyto i owies tylko w większych ilościach (najmniej 10 ton) bezpośrednio od producentów względnie od Spółdzielni Rolniczo-Handlowych, które artykuł ten powinny nabywać bezpośrednio od producentów.

Natomiast zakup od drobnych producentów z najbliższej okolicy (dowóz kołowy) przeprowadza składnica materiału intendenckiego w Wilnie nawet najmniejszych partii zboża, począwszy od jednego wozu gospodarskiego, względnie od 2000 kg przy czym rolnicy są zwolnieni od opłaty stemplowej przy sprzedaży ilości zboża nieprzekraczających jednorazowo 1000 (tysiąc) kg.

Opłaty stemplowe ponosi w tym wypadku wojsko.

Futrzarstwo sowieckie

bierze udział w aukcjach wileńskich

W dniu dzisiejszym pan wiceminister Adam Rose, wojewoda wileński Maruszewski, marszałek Prystor, radcowie ministerstwa przemysłu i handlu p. p. Lisowski i Wiszniewski odwiedzili składy aukcyjne międzynarodowego towarzystwa targów i aukcji futrzarskich w Wilnie, gdzie obejrzeli futra sowieckie, na które mają się odbyć w dniach 23 i 24 sierpnia rb. aukcje. Przedstawiciele „Sojuzpuszniny" oraz prezes inż. Kawenoki udzielali dokładnych wyjaśnień.

Zjazd i wystawa pszczelarska

W związku z wystawą pszczelarską zorganizowaną na terenie Targów Północnych wczoraj rozpoczął się w Wilnie 2-dniowy Ogólnopolski Zjazd Pszczelarski. Na zjazd przybyli delegaci izb rolniczych oraz delegaci organizacyj i związków pszczelarskich z całej Polski.

Wystawa pszczelarska zorganizowana przez specjalny komitet składający się z .przedstawicieli bratniczej stacji naukowej w Rykontach oraz organizacji pszczelarskich przedstawia się ciekawie i bogato. Wystawa obejmuje dział handlowy i dydaktyczny. W tym ostatnim dziale zostanie pokazany między in. autentyczny nabyty specjalnie na wystawę ul ks. dr Jana Dzierżona, polskiego wynalazcy pierwszego ula ramowego w świecie, oraz ul szklany demonstrujący życie i pracę pszczół.

Nożycami przez prasę

OPÓR CZECHÓW WZRASTA.

„Kurier Polski" drukuje korespondencję z Pragi. Okazuje się, że Czesi stosują z powodzeniem metodę bojkotu okupantów.

Czesi walczą z okupacją biernym oporem i doprowadzają Niemców do białej gorączki. Ludność niemiecka nie poznaje swoich dawnych sąsiadów i bynajmniej nie kryje swego zaniepokojenia.

Sklepy i lokale niemieckie są pod bojkotem. Nigdzie nie ukazały się oczywiście żadne plakaty, nie odbyły się też w tej sprawie wiece ani też sklepy niemieckie nie wywiesiły dumnie odpowiedniej wywieszki. Broń Boże! Mimo to wszystkie przedsiębiorstwa niemieckie poprostu leżą.

Żaden Czech nie kupuje u Niemców, a wobec tego, że ludność czeska jest przecież w znakomitej większości a niemiecka napływowa nie jest w stanie utrzymać tylu przedsiębiorstw, położenie gospodarcze Niemców w Protektoracie, z ludzkiego punktu widzenia, jest godne pożałowania. Kupiec niemiecki wręcz oświadcza, że eśli tak dalej pójdzie ruina będzie nieuchronna.

I cóż można zrobić Czechom!

Przecież nie można zamykać w więzieniu ludzi dlatego, że w jednym sklepie kupują, a drugiego unikają. Przecież przed sklepami nie ma żadnych agitatorów, którzyby podburzali przeciwko niemieckim właścicielom.

W pierwszym okresie okupacji Niemcy zwolnili niemal wszystkich czeskich inżynierów z wielkich fabryk i sprowadzili swoich z Rzeszy. Obecnie proszą Czechów, by znów zajęli swoje miejsca. Niemieccy inżynierowie nie mogli sobie poradzić z czeskimi robotnikami, praca kulała. Czescy inżynierowie nie usiłują nawet opanować utajonego sabotażu robotników a Gestapo już bezsilne.

Przywidywaliśmy, że opór bierny jest groźną bronią w ręku Czechów.

NIEMCY Z CZECHAMI, WŁOSI Z ABISYNIĄ.

Niemcy mają kłopoty z Czechosłowacją, a Włosi z Abisynią.

„Czas" pisze:

W ostatnim numerze miesięcznika amerykańskiego „Asia", znajdujemy artykuł F G Woolberta, analizujący los Etiopii od czasu jej aneksji. Kilka niżej zamieszczonych ważniejszych jego ustępów daje ciekawe oświetlenie obecnego bytowania tego kraju.

Jakie postępy uczynili dotąd Włosi w zakresie pacyfikacji i cywilizacji swej nowej posiadłości! Według F. G. Woolberta trudno dać odpowiedź na to pytanie. Z wyjątkiem bowiem pewnych mało dostępnych miejscowości, jak Syberia i Tybet, żaden inny kraj na świecie nie jest tak trudny do zbadania ,jak włoska Abisynia.

Trudności spotykane przez Włochów w Etiopii, pisze autor, zdają się raczej rosnąć niż maleć. Nie mogą one być w żadnym wypadku przypisywane działaniu państw obcych, bowiem sankcje Ligi Narodów zniesione zostały już trzy lata temu, odtąd zaś wszystkie narody — z wyjątkiem Stanów Zjednoczonych — podbój włoski uznały de jure.

Włosi wiedzieli iż Abisyńczycy są narodem dumnym i wojowniczym i winni byli być przygotowani na ich opór atoli polityka, stosowana wobec nich szczególnie przez marsz. Graziani'ego. była polityką brutalnych represyj świadomych upokorzeń. Nic tedy dziwnego, iż w wielu okręgach kraju bandy uzbrojonych powstańców prowadzą przeciwko Włochom otwartą wojnę.

Anektując Etiopię, Włosi wiedzieli, iż na administrację i eksploatację kraju będą musieli wydatkować olbrzymie kapitały. Tymczasem postawa Mussoliniego wobec kapitalistów była tego rodzaju, iż pomoc finansowa z zagranicy stała się nierealna.

Obecnie głównym ośrodkiem wysiłków kolonizacji italskiej jest Libia Podczas gdy w ciągu pół roku przybyło do Etiopii tylko 500 chłopów włoskich, do Libii przetransportowano ich 20.000. Nie znaczy to, iż faszyści uważają Abisynię za nieodpowiedni teren kolonizacyjny, ale na razie nadzieje ich na szybką eksploatację tego kraju wyraźnie się zmniejszyły.

Autor twierdzi, że ludność etiopska stosuje do Włochów bojkot, co powoduje konieczność sprowadzania żywności (łącznie ze zbożem) z metropolii — sytuacja niewątpliwie nienormalna dla kraju który znany jest jako szczególnie żyzny.

I tutaj więc jak w Czechosłowacji zabór wolnego narodu nie wyszedł zaborcom na dobre.

OFIARNOŚĆ EMIGRANTÓW.

„Dziennik Poznański" cytuje w wielu wypadkach wzruszające przykłady ofiarności naszych rodaków na obczyźnie.

Sumy składane są różnej wysokości: od 50 dolarów ofiar wdów, nie mających oszczędności i żyjących z renty ubezpieczeniowej, aż do tysiącowych wpłat. Związki wpłacają pewne sumy, jako raty na zadeklarowane już względnie stale zbierane składki swych członków. Nie ma organizacji która by nie prowadziła zbiórki, mimo, że powstały niezależnie od ich akcji komitety zbiórkowe terytorialne, ect. Jeden tylko komitet Cleveland zebrał do 1 czerwca 30 000 dolarów.

Obok Stanów Zjednoczonych śpieszą ze składkami Polacy z Kanady, Polacy z Brazylii, z Argentyny. W Buenos Aires istniej eogólnopolski Komitet Daru Narodowego, jednoczący wszystkie polskie towarzystwa, organizacje i prasę polską. Obok niego utworzył się Komitet Solidarności Wychodźtwa Polskiego, który prowadzi zbiórkę wśród obywateli, niezrzeszonych w żadnej organizacji. Komitet w Argentynie przekazał już do Polski bezmała 20 tys pezów argentyńskich.

Liczne ofiary płyną od Polaków we Francji. Dziennik „Narodowiec" zebrał i przekazał już ponad 100 000 frs. Związek Polski w Lille—ponad 30.000 złotych.

Wzmocnienie solidarności narodowej — oto wielki plus chwili obecnej

l.

Organizujmy zaplecze sił zbrojnych

Zakusy i mniej lub więcej wyraźne próby niemieckie opanowania Gdańska przysłużyły się bardzo wydatnie sprawie wzmożenia naszej obronności. One to bowiem wyjaśniły, upowszechniły i ugruntowały w całym naszym narodzie pełną świadomość,

czym jest Gdańsk dla nas,

upowszechniły i ugruntowały świadomość że ten port u wylotu Wisły jest progiem naszego domu. Ta zaś świadomość jest nabytkiem bezcennym Z niej to właśnie bierze swe źródło nasz obecny stan gotowości zdecydowanej obrony tego naszego progu.

Manifestujemy ten stan przy każdej niemal okazji i słusznie manifestujemy Najistotniejszą treścią tych manifestacyj jest tak lub inaczej sformułowana decyzja: w razie napaści przeciwstawimy się jej wszyscy.

bez wyjątku, wszystkimi siłami,
bez względu na ofiary.

Takie jest nasze wyraźne stanowisko. I już dzisiaj jasnym się stało, że to właśnie nasze wyraźne stnowisko uratowało nie tylko Polskę, ale i całą Europę od nieobliczalnej w skutkach zawieruchy wojennej. Nasza bowiem decyzja odparcia gwałtu siłą zakończyła okres powszechnej bierności wobec pogróżek niemieckich, okres lękliwych prób ratowania pokoju przez coraz nowe ustępstwa. I dziś w tej gotowości odparcia wszelkiego gwałtu siłą nie jesteśmy odosobnieni.

Stan jednak, jaki nie z naszej woli i nie z naszej winy przeżywamy obecnie —

stan wojny bez krwi przelewu,

bez zabitych i rannych — wymaga od całego narodu, od wszystkich obywateli państwa już nie tylko gotowości do ofiar ale też i samych ofiar. Wzmożenie bowiem naszej gotowości obronnej wymaga trzymania pod bronią większej niż w normalnych warunkach liczby żołnierzy. Wzmocnione siły zbrojne stoją z bronią u nogi w oczekiwaniu rozkazu jej użycia Taki rozkaz z ust Wodza paść może w każdej chwili. W tym zaś wyczerpującym nerwowo stanie wyczekiwania czerpie żołnierz siłę woli i spokój ducha z jasnej świadomości, że pozostawiona przezeń w domu rodzina nie tylko otrzymuje ustawowy zasiłek ze Skarbu Państwa, ale jest także

otoczona troskliwą, zapobiegliwą opieką

przez całe zorganizowane społeczeństwo, zarówno przez organizacje ustawowe — samorządy terytorialne i gospodarcze — jak i przez organizacje statutowe — związki i towarzystwa

Ta aktywna opieka nad rodzinami powołan rezerwistów ze strony zorganizowanego społeczeństwa już obecnie była okazywana samorzutnie: aby się jednak stać mogło potężnym zaplecze armii, trzeba aby się stała zjawiskiem powszechnym, aby się stała dominującą myślą przewodnią w planowych, skoordynowanych poczynaniach organizacyj społecznych. Taki jest warunek wykazania istotnie powszechnej i całkowitej gotowości naszej do odparcia wszelkich zakusów na naszą niezależność.

Myśl ujęcia opieki nad rodzinami powołanych rezerwistów ze strony społeczeństwa w ramy organizacyjne rzucamy do rozważania. Chodiz tu o planowe skoordynowanie już istniejących poczynań, aby się stały przez upowszechnienie i jednolitość bardziej skutecznie. nie tylko materialne ale nade wszystko — moralnie.

Gotowość całkowita,

powszechna, więc nie tylko gotowość samej armii, ale też i całego społeczeństwa, stanowiącego jej zaplecze gotowość materialna i moralna — to nie tylko najskuteczniejszy z czynników, powstrzymujących wszelkie apetyty zaborcze, ale to także najistotniejszy z warunków skutecznego odparcia wszelkiej napaści.

Wprowadzenie ograniczeń
na obszarze pasa granicznego w 5 wojew.

W Dzieniku Ustaw z 18 bm. ukazało się rozporządzenie ministra spr. wewnętrznych o wprowadzeniu niektórych ograniczeń obowiązujących w strefie nadgranicznej, na obszar pasa granicznego w województwach: białostockim, kieleckim, łódzkim, warszawskim i pomorskim. Rozporządzenie to obowiązuje do dnia 30 listopada 1940 r.

Na wymienione w rozporządzeniu obszary pasa granicznego wprowadza się ograniczenia, przewidziawe w art 8 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 7 grudnia 1927 r. o granicach Państwa.

Nowe katedry w szkołach akad.

Minister w. r. i o. p. powołał do życia rozporządzeniem z 18 bm. 7 nowych katedr na następujących uczelniach: Uniwersytet Jagielloński, Józefa Piłsudskiego, Poznański oraz Akademia Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie. Równocześnie zwinięto 6 katedr na powyższych uczelniach.

Jesienne zakupy nawozow sztucznych

Podobnie jak w latach ubiegłych, Państwowy Bank Rolny współdziała w zaopatrywaniu wsi w nawozy sztuczne, dostarczając je głównie do spółdzielni rolniczych na kredyt, bądź za gotówkę. Przy sprzedaży na kredyt, Bank pobiera oprocentowanie w wysokości 5 do 6% w stosunku rocznym. Ta różnica w oprocentowaniu zależna jest o drodzaju nawozu. Kredyt nwoazowy Banku Rolnego wynosi średnio 9 miesięcy.

Poza nawozami krajowymi, Bank zaopatruje rolnictwo w tomasynę belgijską i czeską, importując ją wyłącznie statkami polskich linij żeglugowych. Ilość dostarczanych rolnictwu przez Bank nawozów wzrosła w ostatnich latach kilkakrotnie, gdy bowiem w r. 1933 dostarczono ok. 50 tys. t., to w r. 1938 — przeszło 250 tys. t.

Właściciel nocnej knajpy
skazany na 2 lata więzienia za stręczenie do nierządu

W kołach tak zwanej „złotej młodzieży" wileńskiej wielką popularnością cieszył się nocny lokal restauracyjny prowadzony przez niejakiego Katza. W lokalu tym znajdowały się młode dziewczęta

Do władz policyjnych dochodziły wieści że właściciel zmusza dziewczęta do nierządu. Nie było jednak dowodów. Dopiero na skutek złożenia skargi przez jedną z kelnerek sprawą zainteresował się prokurator, który wytoczył Katzowi proces W Sądzie Okręgowym właściciel tej knajpy skazany został na 2 lata więzienia

Na skutek odwołania się do wyższej instancji wczoraj sprawa ta wpłynęła na wokandę Sądu Apelacyjnego. Rozprawa odbywała się przy drzwiach zamkniętych Sąd Apelacyjny nie znalazł żadnych okoliczności łagodzących i wyrok I instacji zatwierdził.

Korfanty

Nie jestem zwolennikiem łacińskiego frazesu de mortuis aut bene aut nihil. Szacunek dla zmarłych wymaga właśnie innej zasady: de mortuis aut veritas aut nihil. Nie jest to łatwe.

Co jest prawdą Korfantego? Co jest prawdą o Korfantym? Jakże trudno jest pisać bezstronnie o człowieku, który całe życie miał tylko wrogów i tylko przyjaciół, wielkich wrogów i wielkich przyjaciół. Jakże trudno odtworzyć na drugim biegunie Polski, w klimacie szlacheckim, sylwetkę śląskiego robotnika, którego życie przebiegło od proletariactwa do milionów!

Korfanty był człowieczym streszczeniem Śląska, jego cywilizacji, pracy, dynamiki i nienawiści. W charakterze miał bezwzględność swojejdzielnicy, spotęgowaną w walce z najbezwzględniejszym i najuporczywszym reżymem świata.

Umarł w chwili kiedy świat poczuł się zagrożony przez Niemców od Kalifornii aż do Nowej Zelandii (linię należy prowadzić przez Atlantyk i kontynenty). Miał prawo powiedzieć przed śmiercią: „a co, czy nie mówiłem, czy nie ostrzegałem was?!" Ale już było na to za późno. Umarł w wigilię, albo II wojny światowej, albo II Wersalu, niemieckiego Waterloo po 20 latach.

Wszystkie blaski i ciernie Jego życia zrodziły się z walki z Niemcami o Śląsk. Maria Teresa przegrała wojnę z Wielkim Fryderykiem. W wojnie ludu śląskiego z Wilhelmem II, którego bał się cały świat, oprócz Siemianowic, Katowic, Rybnika i Wrocławia, zwyciężyli Ślązacy.

Czasom dzisiejszym trudno już wytłumaczyć znaczenie i wrażenie owego piorunu, który strzelił z chwilą wyboru pierwszego posła polskiego do Reichstagu na Śląsku, na tym Śląsku który Niemcy uważali za prowincję doszczętnie zgermanizowaną.

Nie będę w tym miejscu charakteryzował działalności w czasach późniejszych ś. p. Wojciecha Korfantego Poznałem Go dopiero w Warszawie, w pierwszych latach powojennych i pomyślałem sobie tak: oto jest człowiek, który poza Śląskiem i Niemcami nie widzi Bożego świata Oto człowiek, który będzie usiłował nie Śląsk przytroczyć do Polski, ale Polskę przytroczyć do Śląska".

Nie wiem, czy to pierwsze wrażenie moje było słuszne. Później, kiedy wyrósł konflikt brzeski myślałem o tym. Zdaje się jednak, że to — nie było tylko to.

Niepodległość Polski powstawała tak, jak mógłby powstać okręt współczesny, gdyby każda z nieprzepuszczalnych komór powstawała oddzielnie. Walka z Prusakami nie mogła nie pozostawić śladów na psychologii walczących.

Korfanty był aresztowany 70 razy przez władze niemieckie, w Kongresówce byłby aresztowany raz... i zesłany na Sybir. Na Śląsku przystawiano do niego żandarmów — carat użyłby w tym wypadku prowokatorów. W Kongresówce musiałby do końca życia pozostać człowiekiem ubogim. Na Śląsku, gdyby nie założył „Polonii" i nie był członkiem rad nadzorczych, powiedzianoby o nim: „o ferma!"

Te różnice psychologiczne zaważyły zdaje się najwięcej na losach Korfantego w odzyskanej wolności W osobie Grażyńskiego doszło do głosu młode pokolenie śląskie, jeszcze bardziej bojowe, ale skłonniejsze do ustępstw na rzecz całości polskiego okrętu.

Wojciech Korfanty pozostał tym, czym był w czasach młodości... człowiekiem śląskiej części nawy polskiej. Syn robotniczy stworzył jedną z magnackich rodzin śląskich, dał początek nowej arystokracji, tym razem pochodzenia polskiego.

W przeciwieństwie do szlacheckich rodzin wielkopolskich Śląsk nie posiadał obrony w warstwach górnych. Niewątpliwie był to czynnik osłabiający. Pomiędzy dziećmi Wojciecha Korfantego a młodym pokoleniem w innych częściach Polski, nie ma już prawdopodobnie żadnych różnic psychologicznych.

Korfanty był demokratą w stylu dzielnic zachodnich, to znaczy zwolennikiem parlamentaryzmu i ustroju kapitalistycznego, łagodzonego przez encyklikę Rerum Novarum. Ślązak poznaniak i pomorzanin tak właśnie przeważnie rozumie postęp i dlatego jest przeciwnikiem totalizmu. Uważa, że to Kościół powinien rozstrzygać spory socialne, a nie urzędnik. Zresztą ma dość totalizmu w fabryce i we własnej rodzinie.

* * *

Był czas, kiedy Warszawa (mówimy to w znaczeniu t. zw. salon — polityki) szalała za Korfantym. Było to zaraz po zrzuceniu okupacji niemieckiej. Odbierał hołdy pięknych dam i komplementy ze strony kandydatów na ministrów w Jego niedoszłym gabinecie.

Ale łaska miast trwa nie dłużej, niż przysłowiowa łaska królów Wkróice Jego konkurentem stał się bodaj że Padarewski. Zresztą nic strasznego się nie stało. Korfanty był za twardy, za prawdomówny, za prostolinijny na Warszawę.

Nemezis chciała, że ostre prądy antyniemieckie powiały powtórnie nad stolicą, kiedy Korfanty był już na łożu śmierci. Nad grobem wielkiego przeciwnika salutowali przeciwnicy.

Antagonizmy wewnętrzne w Polsce szybko maleją. Dawne antagonizmy Wkrótce nie pozostanie z nich śladu Każda nowa trumna to zgon jednego z nich. Oczywiście narodzą się nowe Ale kiedy? Chyba wówczas kiedy Europa przyżegluje do któregoś z portów, któremu będzie na imię pokój: dziesięcioletni!

Młode pokolenie polityków Europa współczesna uczy, że nie należy przywiązywać większej wagi do różnic drobnych. Ale czy młodzi skorzystają z tej nauki? Żadna generacja nie uważa przecież swoich różnic za drobne! I może właśnie dlatego pożądaną cnotą młodej, politycznej Polski byłaby sprawiedliwość w ocenie przyjaciół i przeciwników.

Kazimierz Leczycki

——oOo——

O własnych siłach

Stanowisko rządu angielskiego w sprawie pożyczki dla Polski spotkało się z poważną krytyką w jego własnym kraju. Opinia publiczna Anglii nie mogła zrozumieć tych uporczywych targów o zaledwie 1 proc. angielskiego zapasu złota dla jednego z najważniejszych sojuszników Anglii. O co się rokowania o część gotówkową pożyczki rozbiły względnie tylko odwlekły, dokładnie nie wiadomo. Mówiono o warunku, ażeby Polska na każdy funt złota wydanego z części gotówkowej pożyczki wyłożyła taką samą ilość złota ze swych własnych zasobów. W czasie rokowań nie brakło ze strony angielskiej prasy gospodarczej sugestyj na temat konieczności przeprowadzenia w Polsce reformy walutowej.

W każdym razie uznania godną jest postawa prasy polskiej, zajęta wobec wiadomości o nieotrzymaniu części gotówkowej pożyczki. Liczymy głównie na własne siły, brzmiała odpowiedź. I słusznie. Równowartość 200 mil. zł nie może wobec ogromu naszych potrzeb posiadać jakiejkolwiek poważniejszej roli. 2 miliardy złotych to byłoby zupełnie co innego. Z góry jednak wiadomo, że miliardy musimy łożyć sami, co najwyżej zaś jakiś procent sum wydobytych z własnej kieszeni dołożą nam obcy. Zawsze tak było. Pomóż sobie, a Pan Bóg ci dopomoże. Zdecydowaliśmy się na walkę z Niemcami choć by w pojedynkę a i Zachód stanął za nami. Podobnie i zagraniczne pożyczki szybciej popłyną, kiedy zaimponujemy światu wielkością własnego wysiłku gospodarczego.

Na czymże jednak wysiłek ten ma polegać? Chodzi przecież o mialiardy ,a nie o setki milionów zołtych. Pożyczka lotnicza to był zaledwie początek; pierwsza dwignia podłożona pod kamień młyński potrzeb wojennych. Daliśmy na nią od 5—10 procent swych rocznych dochodów, osiągając 400 milionów. Nie jest to grosz do pogardzenia, lecz równocześ nie jakże nikłą suma ta jest w porównaniu z tym, czego potrzebujemy. Anglicy dołożyli do tych 400 miln. pożyczkę towarową w wysokości połowy tej sumy. Ale czy to nie jest nie tyle śmiesznym, ile upokarzającym, żeby nasz wysiłek pożyczkowy w obronie własnej, dopiero co odzyskanej niepodległości, był równy „angielskiemu". Jakże inną byłaby pozycja naszych delegatów pożyczkowych gdyby mogli oświadczyć: jesteśmy wprawdzie krajem biednym, ale dołóżcie nam tylko trzecią część tego, na co się sami zdobędziemy; i gdyby nasz własny wysiłek wyrażał się nie sumą idąca w setki milionów, ale miliardy złotych. W szafowaniu miliardami na papierze łatwo jest jednak zostać przelicytowanym. Dlatego dajmy spokój z góry ustalonym cyfrom. Zagadnienie musi się postawić na zupełnie innej platformie.

*

Platforma ,na której pragniemy oprzeć dyskusję, jest nie złoto, ani też drukowany papier, lecz praca i oszczędność. Innego sposobu zdobywania środków gospodarczych ani w czasie pokoju, ani też wojny, nie ma. Jest zawsze i stereotypowo jeden i ten sam środek: praca i oszczędność, praca i oszczędność, aż do znudzenia.

Otóż o to chodzi, że w Polsce ta wielka prawda była dotychczas tylko uznawana, ale nie praktykowana. Byliśmy dotychczas narodem trwoniącym największy skarb, jakim jest praca ludzka, żyjąc równocześnie nad stan. Tematu tego rozwijać tutaj nie możemy, odsyłając czytelnika do naszych wywodów z 10 lutego br. w artykule p. t. „Beznadziejność programu obozu sytych". Doszliśmy tam do konkluzji, że znikoma część świata pracy wywalczyła sobie klasowe przywileje, których istnienie uniemożliwia wydatniejsze rozszerzenie zatrudnienia, największe zaś skupiska kapitałowe znalazły się w rękach koncernowo - biurokratycznych, tej nowoczesnej formy „martwej ręki", która sieje dokoła siebie uwiąd gospodarczy.

Polska musi więcej pracować i, więcej oszczędzając, szybciej gromadzić kapitały. W tym celu musi się jednak wpierw wyzwolić spod supremacji pasożytniczej elity gospodarczej. Wyzwolenie to było naczelnym postulatem programowym wtedy, kiedy wojna nam bezpośrednio nie groziła, stało się zaś jeszcze bardziej palącym zagadnieniem w chwili obecnej. Dlatego też uważaliśmy ekspansywną politykę inwestycyjno-kredytową przy równoczesnej stabilizacji płac oraz zarządzeniach zmuszających do reinwestycji zysków za konieczną dawniej i uważamy ją za jeszcze bardziej konieczną dzisiaj. Sytuacja uległa o tyle tylko zmianie, że dawniej cały wysiłek mógłby iść na cele zwiększające stopę życiową ogółu ludności, obecnie zaś znaczna część tego wysiłku musi iść na cele zbrojeniowe, nie zwiększające tej stopy.

*

Pan Wicepremier Kwiatkowski przytaczał w swoim czasie za jak nie możliwy do zniesienia uważała w Polsce przedrozbiorowej elita szlachecka ówczesny ciężar podatkowy. Przyszła tragedia rozbiorów, podatki wzrosły wielokrotnie i ciężar okazał się możliwy do zniesienia, tylko że inkasował go ciemięzca. Otóż istnieje uderzająca wprost analogia pomiędz uderzająca wprost analogia pomiędzy elitą szlachecką Polski przedrozbiorowej, a elitą gospodarczą Polski współczesnej. Elita ta nie ma zamiaru rezygnować z niczego, dopóki nie wybuchnie otwarty konflikt i dlatego należy przełamać jej szkodliwą propagandę i zmusić do ofiar wszelkimi, stojącymi do dyspozycji środkami. Nie po to całe generacje Polski porozbiorowej składały największe ofiary życia i mienia, żeby dzisiaj garstka uprzywilejowanych rezultat tych ofiar na szwank narażała, nie bacząc nawet na to, co by się w razie wojennego niepowodzenia z ich własnymi przywilejami stać musiało.

„Polska Zbrojna" wystąpiła niedawno z zarzutem, że odzyskanie niepodległości zostało prawie niezauważone przez naszą literaturę". „Gazeta Polska" rozciągnęła ten zarzut również i na inne dziedziny ducha i myśli polskiej, ale chyba do żadnej nie odnosi się on z większą słusznością niż do dziedziny myśli gospodarczej, urabianej w przeważającej mierze przez sfery gospodarczo uprzywilejowane. Musi tutaj dokonać się przełom. Ale na drodze do tego przełomu stoją ciągłe pogróżki inflacyjne tych, którzy by na rzecz całości niewątpliwie stracić musieli. A przecież bez posłużenia się metodą kredytowo - emisyjną nie da się osiągnąć ani wielkich ani też — co najważniejsze — szybkich rezultatów finansowych.

*

Daliśmy w formie pożyczki lotniczej 5—10 procent swych rocznych dochodów. Operacja ta może być w pewnych odstępach czasu ponawiana. Jeżeli jednak mamy podołać czekającym nas zadaniom, musimy poświęcić aż do zwycięskiego pokoju znakomicie większą część swych prywatnych dochodów dla sprawy obrony państwa i wtedy miliardy złotych przestaną być fantazją pisarską. Tak drastyczna jednak redukcja dochodów, jaka jest wskazana i konieczna, nie jest technicznie możliwa do przeprowadzenia w żaden inny sposób, jak tylko przy pomocy metody kredytowo - emisyjnej. Metoda ta prowadzić musi niewątpliwie z biegiem czasu do zwyżki cen. Zanim ta zwyżka dojdzie jednak do skutku, państwo zdobędzie miliardy złotych o których mówimy. Miliardy te musiałyby doprowadzić do nie kontrolowanej inflacji, gdybyśmy je chcieli wciąż na nowo tą samą drogą uzyskiwać, względnie gdyby w ślad za zwyżką cen dopuszczono do zwyżki płac oraz pozwolono przedsiębiorcom na konsumcyjne zużywanie rosnących zysków. Byłoby to bowiem równoznaczne z odkręceniem maszynerii mającej na celu zmusić społeczeństwo do maksimum pracy i oszczędności.

Trzeba też jasno z naciskiem podkreślić, że pewną ilość miliardów złotych da się przy pomocy metody kredytowo - emisyjnej uzyskać; będzie to jednak efekt jednorazowy, o ile zwyżka cen ma być zwyżką ściśle ograniczoną. Wejście na drogę nieograniczonej zwyżki cen jest dopuszczalne dopiero w czasie wojny po wyczerpaniu wszelkich innych rezerw. Ale nie należy zapominać o tym, że ograniczona zwyżka cen przeprowadzona przy stabilizowanych płacach i reinwestycji całej sumy zwiększonych zysków dokonano prawdizwej rewolucji gospodarczej przez radykalną zmianę istniejącego i zabójczego dla naszej przyszłości gospodarczej podziału dochodu społecznego. Obali ona z miejsca istniejący faktycznie kartel pracy i umożliwi znakomite rozszerzenie zatrudnienia; wzmoże produkcję i kapitalizację rzeczową, specjalnie zaś postawi na nogi całe rolnictwo polskie; dokona oddłużenia życia gospodarczego, upłynni przedsiębiorstwa i aparat finansowy kraju. Dalsze miliardy napłyną do kasy państwowych, nie przez powtarzanie zabiegów kredytowo - emisyjnych wciąż na tę samą skalę ale przez silny wzrost wpływów skarbowych oraz stale pogłębiające się możliwości dla emisji nowych pożyczek wewnętrznych.

Z ust najwyższego autorytetu wojskowego w Polsce padło hasło o wspólnym chwyceniu łańcucha, mającego podciągnąć Polskę w zwyz, tak żeby aż w kościach trzeszczało. **Hasło to przez kierowników życia gospodarczego nie zostało podjęte.** Od czasu wezwania rzuconego przez naczelnego wodza minęło lat już kilka, ale trzeszczenia w kościach wcale nie słychać wśród tych, którzy siły swoje wyłężyć mogą i powinni. Słychać co najwyżej podobnie jak przedtem trzask załamywanych rąk, które by dla Polski mogły i chciały pracować i w razie potrzeby Polski tej bronić będą musiały.

Chlubimy się tym, że możemy wystawić jedną z najbardziej bitnych i ze względu na młodość fizyczną narodu polskiego jedną z najliczniejszych armij na kontynencie. Z kogoż jednak będziemy się rekrutować ta kilkumilionowa armia, jak nie z szerokiej masy chłopskiej i robotniczej, wśród której zaledwie 20 procent będzie rekrutować się z lepiej płatnych robotników, inteligentów względnie przedsiębiorców. Ta znakomita mniejszość niewątpliwie ucierpi na skutek metody kredytowo - emisyjnej, ale morale armii na stopie wojennej mimo to się podniesie, ponieważ szeroka masa chłopsko - robotnicza na niej tylko zyskać może, znajdując zatrudnienie i lepszą cenę na płody rolne.

Słusznym jest twierdzenie, że nie należy prowadzić wojny gospodarczej już w czasie pokoju, albowiem wtedy kraj zbyt wcześnie rozpoczyna przejadanie swych rezerw gospodarczych, których może braknąć w czasie samej wojny; a wojna ta na pewno krótko nie potrwa. Nie mniej ważnym jest jednak, ażeby z powodu braku dostatecznych przygotowań zbrojeniowych nie zostać w ogóle przedwcześnie wyeliminowanym z tej długiej decydującej o losie całych pokoleń wojny. W tym znaczeinu ryzyko odkładania gospodarki wojennej może się okazać dużo większe od przedwczesnego wyczerpania rezerw gospodarczych. Najciekawszym jest jednak, jak sobie wyobrażają przeciwnicy metody kredytowo - emisyjnej wyczerpanie rezerw gospodarczych, jeżeli dzięki niej będą przecież nie malały, lecz rosły zapasy surowców i wciąż nowe warsztaty pracy. Maleć od samego począku zastosowania metody kredytowo-emisyjnej zaczną tylko niektóre brzuchy, ale o to właśnie chodzi, ażeby brzuchy te jak najwcześniej na rzecz pogotowia wojennego maleć zaczęły.

Kazimierz Studentowicz.

(Skrócony przedruk z „Polityki").

Podstawy potęgi Wielkiej Brytanii

Nazwa Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytnii — naszej sojuszniczki — jest nieodłącznie związana z pojęciem bogactwa i potęgi.

Na bogactwo to i potęgę pracowały całe wieki, złożyły się wysiłki wielu pokoleń. Z małego rolniczego państewka wyspiarskiego XV wieku, dzięki mądrej i szczęśliwej polityce morsko-kolonialnej najpierw Tudorów, później Stuartów, dzięki władzom dorobkowym ludzi tej miary, co John Hawkins, Drake, lord Clive, Raffels, lord Kitchener, Joe Chamberlain, gdzie „słońce nigdy nie zachodzi"

W dobie obecnej istnienie Anglii w charakterze jednego z najsilniejszych i najbardziej wpływowych państw świata, zależne jest w pierwszym rzędzie od dobrze uregulowanych i zabezpieczonych dróg morskich, na których opiera się jej łączność z koloniami i innymi państwami

Łącznikiem Anglii ze światem, z którym powiązana jest tysiącznymi węzłami politycznymi i gospodarczymi, jest morze. Wszystkie towary które sprzedaje światu, są transportowane statkami. Statki są dla Anglii organami oddechowymi i pokarmowymi, przez kóre otrzymuje powietrze i pożywienie.

Jest zrozumiałe w tych warunkach że Wielka Brytania musi posiadać silną flotę

aby móc się bronić.

Zagrożona zbrojeniami morskimi trójkąta Berlin — Rzym — Tokio, nie chcąc się dać mu zdystansować, Anglia przystąpiła do konsekwentnego i dotąd niespotykanego w dziejach ludzkości pomnażania swej floty wojennej. Wyrazem zdecydowanej woli Anglii do utrzymania swego pierwszeństwa na morzu, były słowa Samuela Hoare, wygłoszone w roku ubiegłym w parlamencie: „Niechaj obce państwa nie mają żadnych wątpliwości odnośnie wypełnienia naszego programu morskiego. My wciąż jeszcze jesteśmy w stnaie budować okręty lepsze, potężniejsze i w krótszym czasie od innych państw. Faktem jest, iż budujemy naszą nową flotę w warunkach, kiedy koszt budowy zwiększył się dwu i trzykrotnie. Atoli jesteśmy zdecydowani wypełnić postawione nam zadanie". Dziś wiemy, że słowa te nie były czczą jeno przechwałką. Hasłem dnia w Anglii stał się slogan: „co tydzień jest okręt wojenny", zaś prasa codzienna informuje ,iż stocznie angielskie co tydzień spuszczają na wodę po jednej jednostce morskiej, albo i więcej.

Mimo to jednak ,flota handlowa Anglii jest dla niej

bodaj że ważniejszą niż wojenna.

W czasie pokoju Anglia może załadowywać swe towary na statki innych państw, w czasie wojny natomiast byłaby od nich zależna. Wielka Brytania potrzebuje silnej i dobrze wyposażonej własnej floty handlowej. Jest ona znacznym i nieodłącznym czynnikiem jej ogólnej siły. Potrzebuje jej także z innych względów. Flota handlowa jest źródłem dochodów dla całego państwa. Przewozi ona również towary innych państw. Żegluga odgrywa więc podwójną rolę: jest podstawą niezależnej egzystencji Anglii i źródłem pomnażania jej bogactw. To też niezależnie od rozbudowy floty wojennej, Wielka Brytania wciąż rozbudowuje swą flotę handlową. Tonaż jej, który w 1938 r. wynosił 20,7 miwłada Anglia przywozem zza oceanu lionów ton, wzrosta nieprzerwanie.

Dzięki swej przewadze morskiej, który posiada w świecie, pozwala jej łatwiej niż innym państwom nabywać to, co się na kredyt sprzedaje, zaś jej majątek zagraniczny daje jej większą możność nabywania w czasie wojny za złoto tych towarów, których inaczej kupić nie można. Wreszcie olbrzymie rezerwy surowcowe i materiałowe Wielkiej Brytanii są tym czynnikim, który jej łatwiej pozwala przetrzymać ciężary wojny, niż jej ewentualnym przeciwnikom.

Że ta gospodarcza móc Wielkiej Brytanii czyni z niej

pożądanego sojusznika i niebezpiecznego przeciwnika.

jest całkiem zrozumiałe. Niemieckie „Gott Strafe England" z czasów wojny światowej było wyrazem bezsilnej rozpaczy i gniewu Niemiec, iż taka potęga znalazła się w szeregach ich przeciwników. Atoli poza tym, że gospodarka Anglii jest ważną częścią składową jej potęgi również w czasie pokoju, należy jeszcze wspomnieć o City.

Każdy zdaje sobie sprawę, iż kapitał City angielskiego jest zarówno w czasie pokoju ,jak w okresie wojny nade rważną bronią polityczną. Największy wierzyciel i bankier świata— Anglia, której właśnie widomym symbolem jest City londyńskie, jest najbardziej poszukiwanym klientem całego rzędu państw we wszystkich częściach świata, zwłaszcza w dobie obecnej, kiedy tak trudno jest coś kupić lub sprzedać.

Wszystko to razem sprawia, iż przy dzisiejszej konstelacji politycznej w świecie, to wszystko, co reprezentuje sobą Wielka Brytania może przyczynić się bądź do umocnienia pokoju, bądź też do zdobycia zwycięstwa.

Andrzej Jerzy Lorie

Nieszczęśliwy wypadek w tartaku

W tartaku w Berdówce, gm. wsielubskiej, pow. nowogródzkiego, złapał pas transmisyjny przecierającego swe drzewo m-ca wsi Berdówka Bronisława Chmarę. Z wypadku Chmara wyszedł ze złamaną nogą i ciężko potłuczony.

Piszą do nas...

Ul. Tatarska domaga się ciszy

Mieszkańcy ulicy Tatarskiej proszą aby „czynniki kompetentne" zwróciły uwagę na to, co się na niej dzieje.

Przede wszystkim ulica ta — pomimo że jest w samym centrum miasta i styka się bezpośrednio z ul. Mickiewicza — nie posiada dotąd klinkieru ani kostki kamiennej — tylko okropne kocie łby, po których już od godz. 3—4 rano turkoczą z niemożliwym hałasem, od którego w głowie huczy, przeróżne wozy i furmanki o żelaznych kołach. Oprócz tego do późnej nocy — do godz. 2—3 — dają się we znaki krzyki i głośna rozmowa podchmielonych osobników, wychodzących z barów i knajp, których jest sporo przy ul. Tatarskiej. Następnie cały dzień włóczą się i szczekają bezpańskie i bezdomne psy, grożąc ludności pokąsaniem. Czas zwrócić uwagę na ulicę Tatarską i ją uporządkować.

B.

Zmiana trasy 2 linii autobusowej

Od dnia 21 bm. na czas układania gładkiej jezdni na ul. Zawalnej, autobusy linii 2-giej zmienią swą trasę, a mianowicie: Od dworca do rogu Trockieji i Zawalnej wozy będą kursowały trasą normalną następnie ul. Trocką, Wileńską do Mickiewiczai od Mickiewicza normalną trasą

Ustalają się przystanki na trasie objazdowej:

Róg Trockiej i Wileńskiej, — róg Żeligowskiego i Wileńskiej oraz Róg Gdańskiej i Wileńskiej.

Tabela loterii

2 dzień ciągnienia 3-ej klasy 45-ej Loterii Państw.

I i II CIĄGNIENIE

GŁÓWNE WYGRANE

100.000 zł.: 9683

15.000 zł.: 151964

10.000 zł.: 383 36029 37457 70677 46880 150587 150983

5.000 zł.: 8186 64639 141142 152068 152943

2.000 zł.: 8236 51017 52436 60315 108498 112209 139555

1.000 zł.: 10750 17961 20037 34303 42996 48525 63326 67345 75866 83633 87672 104263 123539 129199 133655 138267 138400 149763 157172 163347

WYGRANE PO 500 ZŁ.

193 640 957 1001047 2067 613 3635 5332 470 548 913 6476 7736 966 8472 841 93 9437 802 10437 544 11017 75 12060 221 696 854 13797 15666 16433 17074 92 454 928 43 19419 22374 23571 642 756 960 95 24712 25671 874 26192 509 941 28078 29323 741 847 30349 580 775 3253 6622 769

33170 313 737 42 34674 35101 84 856 37570 768 38724 940 39091 416 641 952 40394 496 41121 42579 43330 45155 650 63 826 46720 47053 382 447 852 48097 295 99 49 422 50123 51089 189 978 52058 398 53114 508 45 76 758 54072 95 239 645 866 912 55286 755 56273 475 57110 571 718 58378 599 59915 6003 203 361 611 752 61437 800 62 111 777 63 220 336 80 818 64116 390 925

65095 280 399 66466 871 67641 68796 69003 373 430 71489 511 72133 96 278 392 73840 988 74716 75440 506 761 89 76177 261 449 814 980 77353 750 78061 286 403 714 80077 350 82052 281 842 83266 592 684 84659 85213 86 98 663 86469 87106 450 510 88313 542 750 874 89133 709 30 90356 512 758 91112 92384 487 859 93340 778 96 94261 354 95026 94 96884 97313 98019 83 617 99039

100237 595 101186 102044 362763 107192 869

108232 251 387 859 965 109146 110201 111281 798 903 112085 468 898 113748 893

114996 115325 721 116616 117376 412 119458 833 957 79 120877 121087 136 417 123304 54 907 124300 502 610 125653 824 126207 667 3 127017 673 74 130010 73 487 131452 572 132174 441

133194 986 134152 629 135942 136175 137474 138169 223 541 674 738 868 70 139149 314 487 788 140131 773 141143 299 142454 563 143185 952 144921 145949 146103 987 147949 148858 150650 154694 155719 157195 891 158741 955 88 159235 657 160933 161682 717 162386 405 163488 164139 26 153 206 316 464 1155 374 455 558 77 631 73 2033 466 664 732 969

WYGRANE PO 62,50 ZŁ.

3153 64 21 512 85 630 554079 271 402 15 74 846 57 99 966 5120 605 849 6098 175 516 947 7138 527 621 8108 507 705 846 9026 359 517 41 603 705 812 10023 249 347 520 810 66 11018 660 81 729 877 12585 53 27 726 13112 35 220 68 77 515 90 609 39 856 7 14123 201 450 83 675 818 15310 651 928 16209 362 572 746 92 803 17092 50 153 539 603 68 88 781 18053 159 520 43 2 976 90 19088 134 240 300 20 413 66 91 574 750

20000 91 195 7 21 371 459 551 622 75 21154 44 635 17 732 44 812 61 73 2267 553 65 71 815 75 934 23064 578 956 24024 116 37 51 250 309 459 867 986 25082 314 53 608 917 26056 414 15 632 827 945 27191 389 424 841 28008 210 54 345 517 860 976 29151 307 8 20 515 55 607 904 30137 76 376 409 60 568 605 777 89 935 3125 336 83 532 620 714 955 32088 191 279 80 313 404 15 41 69 681 836

33076 207 49 302 414 40 530 57 601 900 3 34066 169 463 561 3505 355 436 36263 398 405 830 37119 30 6 84 98 216 26 403 53 822 38096 294 615 907 39005 28 204 68 344 86 644 761

40101 216 37 874 573 893 41072 262 346 98 706 912 42121 282 382 501 626 879 975 43062 528 666 44100 407 85 667 775 45095 205 359 794 883 940 46424 529 79 704 870 916 47074 162 340 451 83 757 83 907 48025 145 314 92 400 49 62 54 6644 826 49666 950

51229 720 73 97 979 52030 150 221 360 465 767 53475 714 18 54120 329 430 6 506 711 914 25 55366 693 895 56020 44 83 304 72 437 8 99 840 57337 718 58172 203 34 90 801 425 530 49 816 936 97 59007 88 114 94 248 454 72 579 710

60328 85 425 700 48 823 62 6111 410 39 84 515 683 62066 230 70 401 504 908 94 63006 228 689 913 43 64032 439 87 899

65448 602 763 66017 264 414 568 74 658 794 893 95 957 67231 325 473 762 844 68012 52 250 418 890 929 83 69273 517 663 84 803 901 74 70013 212 463 509 44 643 50 709 69 941 71059 282 603 934 72012 45 206 7 388 445 536 816 80 903 73142 334 72 475 94 529 680 74079 209 595 701 73264 73 84 94 95 589 76131 52 557 620 25 853 77031 69 464 668 729 930 78143 466 624 79 820 79313 73 95 589 790 875 948 80118 23 90 680 81043 215 341 578 720 60 69 82174 378 563 92 802 71 83051 118 85 230 84322 518 761 821 89 992 85027 137 301 43 433 70 540 91 624 839 908 18 86009 10 142 721 642 48 66 88 5904 87135 448 627 885 88412 562 659 884 87 956 89006 35 345 694 740 814 23 90218 330 55 416 793 801 91174 99 248 541 70 850 92191 455 616 815 999 93194 588 648 61 64 831 94033 106 224 66 389 784 95049 201 85 423 548 644 780 817 96123 83 301 604 97394 825 89 98184 317 451 717 40 99238 510 47 951

100088 184 797 854 991 101617 97 7 785 102125 375 591 633 891 57 948 103111 203 10 34 388 104467 503 105110 262 514 65 96 627 766 878 963 106034 327 437 867 107083 457 670 884

108050 112 233 8 386 452 946 109201 109201 60 84 368 466 110145 209 674 6 80 1 817 87 911 40 51 111152 76 343 43 29 741 9 805 45 78 112010 103 91 4 387 473 940 113576 654 750

114017 14 250 390 404 25 48 605 797 847 115247 448 116018 254 93 95 306 63 97 505 676 92 864 84 117029 456 118377 433 634 119238 337 614 28 78 903 120245 90 303 605 33 796 995 121031 344 78 84 549 79 837 66 91 918 122343 828 123099 100 26 66 241 733 124043 77 358 413 42 765 80 800 934 125000 100 625 745 826 915 57 12600 228 315 634 795 998 127042 205 128053 418 553 711 129012 48 135 75 85 622 828 32 130219 85 521 656 723 825 58 131497 567 727 64 879 132110 401 618 69 882 946

133052 53 66 271 405 788 877 937 85 134065 302 414 577 802 958 135069 500 14 727 953 75 136054 554 137023 67 332 76 98 500 768 76 954 138418 139156 58 297 572 725 808 908 32 75 140321 38 51 735 95 888 903 18 98 141020 252 467 758 825 45 902 5 142033 154 134 439 42 649 143038 43 228 34 429 526 58 754 918 144133 673 145064 320 513 668 737 45 836 922 146030 535 670 754 147366 678 97 148603 889 149264 677 826 150189 286 454 55 609 151114 207 10 339 468 631 37 93 707 63 978 152254 488 153405 8 525 618 154015 60 84 97 196 266 311 421 84 604 826 155214 52 401 574 634 847 98 925 73 74 156075 90 198 366 579 602 833 993 157022 76 140 376 476 158093 188 203 34 424 520 621 49 159280 324 487 566 606 720 885 160189 284 329 432 630 744 50 161005 620 757 68 162820 910 23 163132 500 892 164325 68 94 414 17 24 502 703 23 77 922.

III CIĄGNIENIE

GŁÓWNE WYGRANE

10.000 zł.: 40962

20.000 zł.: 92711.

15.000 zł.: 69872 91662 96404 102894 147817

10.000 zł.: 1551 106017 107672 109735 160040

5.000 zł.: 813 18901 29669 56936 76293 108138 117924

2.000 zł.: 6838 23085 42473 44762 52887 60402 62433 102542 155692

1.000 zł.: 28122 34425 40756 67526 72543 74177 77161 94012 96932 124075 140180

WYGRANE PO 62.50 ZŁ.

84 561 761 1831 3505 965 4109 900 5253 6029 191 219 846 952 8060 312 9018 58 10071 251 307 892 11101 19 12032 280 89 679 996 13067 137 351 14686 726 813 60 15058 172 211 16009 17309 11 90 938 18140 710 19068 529 98 731 20038 501 908 53 21086 275 96 22591 24013 163 78 25095 26607 27190 490 898 919 28414 29527 748 30059 706 31249 555 807 32461 587 783 33150 298 593 680 981 34230 36693 37045 220 793 38033 372 687 756 39148 576 91 40817 41507 881 922 43262 313 21 426 44243 99 880 45462 47102 444 623 48452 678 853 49027 85 331 675 728 888 50359 817 51123 52089 544 656 53786 897 54810 55513 44 56247 57417 832 58984 59381 518 53 827 60192 96 277 94 61120 463 762 98 62758 63477 665 822 64044 787 65022 66284 67395 68309 428 673 69189 658 71210 767 802 911 72088 166 468 73097 556 655 86 74384 490 75378 929 76986 77204 78057 194 79915 80433 607 81168 664 743 981 82608 83253 74 877 928 84145 260 85111 328 86266 697 704 901 30 87467 569 756 88007 315 89140 525 738 48 90020 381 788 91582 92031 736 93758 94220 416 83 540 79 95207 42 902 86 96127 342 711 97604 98018 833 585

100145 92 101062 726 102258 391 445 621 775 815 103766 104926 95 105981 106254 381 925 72 107774 899 108137 297 109621 110081 252 111803 112386 113043 605 933 114673 930 115815 23 116860 909 86 117805 118464 705 98 119014 583 653 120066 159 523 121456 577 884 122379 526 620 950 123060 809 124367 781 125514 126196 870 127025 112 516 45 834 128176 624 781 865 129004 263 663 943 130111 433 131095 622 133049 123 24 134309 135095 251 136081 107 581 830 137369 412 139648 92 890 140497 752 141100 6 492 142484 144252 145349 414 735 146165 213 471 147041 265 900 148794 149500 150634 951 151223 561 919 152404 153683 872 154662 155161 955 156193 407 157378 434 759 158118 248 159004 358 160051 69 161288 806 971 162709 163060 68 84 588 714 164771 967

WYGRANE PO 500 ZŁ.

2747 3997 4860 5021 974 9700 10393 578 12412 14010 307 16945 17896 19727 59 839 24011 984 25225 305 869 26473 918 27719 30970 31261 33021 35271 37320 38749 39034 40365 41042 43996 44962 45200 700 46094 48035 51815 55202 56351 57162 921 38 48 60777 61069 64528 65445 66420 651 67732 68038 280 69693 71493 77065 704 81848 83693 85753 86993 90550 92567 95062 96257 99043 101092 891 103475 106147 97 107313 114714 93 116073 620 117642 120743 860 121104 122645 123077 257 124068 125510 129200 133213 136776 137747 819 141087 143385 144548 145759 146380 148108 150685 971 151865 152868 81 153917 154688 156006 157865 159000 80 162365 163761

WYGRANE PO 62.50 ZŁ.

109 77 473 604 1006 46 263 693 2535 938 3185 480 863 40006 25 684 5049 6221 95 664 762 7001 370 96 10018 179 640 763 952 11036 45 101 795 12305 530 85 638 69 13453 643 791 911 14336 448 15230 863 16804 17020 102 636 802 19283 20346 797 840 21214 64 22248 315 23952 24044 559 26632 38 27270 773 99 882 962 92 28067 179 267 742 927 29934 52 31 66 675 770 32478 33013 409 720 35361 572 36199 379 37439 87 661 38236 41 577 39092 338 513 75 765 81 884 40539 65 757 41187 93 376 536 69 755 929 42522 620 43929 44640 74 927 45049 312 443 548 978 46050 47201 48091 212 516 76 682 828 939 74 49561 61 50084 86 509 13 854 87 51361 664 52082 149 83 97 267 535 616 53246 532 933 54702 82 55262 534 671 927 56346 411 656 57415 58842 9080 186 384 892

60074 829 906 61083 193 590 764 845 62023 332 431 587 604 6 942 63272 64167 228 62 67 740 65091 166 407 41 816 934 66484 839 67911 68499 69001 224 744 912 7006 140 312 68 948 71034 72644 73429 74142 425 821 75197 76559 77117 241 78148 383 407 939 80836 986 81608 731 825 82402 933 83599 602 885 84384 87 672 705 85276 79 664 889 981 86094 204 395 607 41 7582 606 726 88251 725 837 90436 98 91287 398 677 92171 250 535 649 720 811 14 45 93053 229 555 713 46 802 55 94318 582 871 960 95025 147 85 96 248 674 970 96493 546 850 97340 797 98308 403 770 99322 422 100484 101288 806 102164 310 740 998 103268 885 104202 440 543 868 105522 106199 221 407 927 107103 316 108046 67 779 110308 770 110638 958 111561 82 868 962 112015 816 113196 114739 967 115846 992 116746 929 60 117142 118256 686 867 119034 157 242 513 928 75

120216 350 493 610 121275 437 65 844 962 122073 81 123830 124084 376 716 67 125554 126274 400 646 90 127005 208 72 706 128031 173 508 636 51 129840 130713 131474 96 537 774 132798 133206 369 134380 542 136331 495 137239 575 703 52 79 138009 282 351 881 139241 655 56 140352 141315 474 96 790 893 972 142117 84 216 575 143182 430 618 144102 145246 146507 147007 386 477 518 148532 80 778 828 149059 150561 903 151368 842 152001 402 991 153259 416 534 83 95 708 154330 796 155366 517 59 83 156171 404 83 538 628 866 909 26 157329 525 158432 697 873 967 159317 74 476 527 603 864 970 80 160307 899 161359 738 837 50 162569 163037 796 164196 220 562

WYGRANE PO 500 ZŁ.

222 42 1142 3137 786 4096 149 497 6731 807 6110 9745 10274 12789 845 15447 17191 18698 797 888 28122 30422 33792 856 34197 415 519 37945 38152 40495 808 43771 46144 48395 740 49547 50567 881 51165 929 52827 54064 990 55398 56920 87 57109 58887 60114 327 780 63205 761 64024 422 685 65731 66226 580 837 67634 739 878 68381 69019 927 72069 73072 75595 76229 77244 79298 80101 81064 642 82959 83165 84427 85089 951 86734 87887 88285 90130 417 91297 525 652 92122 93115 508 728 94996 96607 11 842 97833 100075 102303 105095 555 851 108658 787 109967 112000 288 115142 118007 119018 101 20 875 12-612 899 123312 911 125480 128554 129173 131708 826 950 60 132512 133635 841 134188 909 136509 137088 138592 140074 809 141359 144847 974 145021 374 433 147805 961 149059 172 152534 154367 823 155002 817 157405 655 59 158757 875 160525 163360

Triumfy artystyczne Paderewskiego

z radiowego cyklu „Słowne koncerty".

W roku 1887 przeżył świat muzyczny Wiednia silną emocję artystyczną: pierwszy koncert Paderewskiego. Rozpoczął on okres wspaniałej, zawrotnej kariery, 27-letniego wówczas artysty. Po Wiedniu przyszedł Paryż i Londyn, a wkrótce potem Ameryka Północna: New York i Chicago. Na obu półkulach zabłysła gwiazda pierwszorzędnej wielkości. W dwa lata po pierwszym koncercie uważano Paderewskiego za „geniusza gry fortepianowej". Każdy jego występ w Europie czy Ameryce ściągał na sale koncertowe nieprzebrane tłumy, każde tournée koncertowe było pasmem nieopisanych triumfów.

Wielkiemu artyście składali hołd najwyżsi dostojnicy państw, koronowane głowy, dyplomaci, wielcy uczeni, najsławniejsi artyści i milionowe tłumy publiczności.

Popularność artysty w Stanach Zjednoczonych była tak wielka, że utrzymanie incognito podczas podróży czy pobytu w najmniejszym choćby miasteczku stało się zgoła niemożliwe.

Dzisiaj Paderewski otoczony nimbem sławy jest żywą legendą, pojęciem, oznaczającym najwyższy szczyt sztuki pianistycznej.

W audycji radiowej w poniedziałek, dn. 21.VIII o godz. 18.00 Henryk Opieński opowie radiosłuchaczom o triumfach artystycznych Paderewskiego. Będzie to audycja należąca do cyklu „Sławne koncerty".

Radiosłuchacze na jarmarku poleskim

Słuchacze Polskiego Radia dzięki transmisjom mają możność poznania różnych uroczystości regionalnych i zwyczajów. W poniedziałek dn. 21. VIII. o godz. 19.00 transmisja radiowa przeniesie słuchaczy na barwny jarmark poleski

MARY RICHMOND 69

MIŁOŚĆ I PODEJRZENIE

Przekład autoryzowany z angielskiego W. M.

Streszczenie początku.

Przeprowadzając śledztwo w sprawie zamordowania Lilian Crane i porwania jej córki, Hardinge ze zgrozą stwierdził, że z szajką nieuchwytnych zbrodniarzy współdziała jego narzeczona, Elżbieta Courtenay. Policja ją śledzi. Wreszcie mając dostateczne dowody jej udziału w zbrodniach, chce z niej wydobyć informacje o pozostałych wspólnikach. W celu [illegible] Elżbiety aresztować ją na podstawie sfałszowanego rozkazu aresztowania, aby ją nastraszyć i zmusić do zeznań. Jednakże w drodze do Auckland Elżbiecie udało się wyk[illegible] podstępem Hardinge'owi rewolwer i próbować ucieczki z aresztu.

—o—

(Ciąg dalszy)

— Trudno to określić — powiedział Hardinge, z najwyższym wysiłkiem dobywając głosu. Chciałbym zobaczyć jej pokój.

— Tak, tak, naturalnie! Proszę za mną! Proszę jednak uważać na górną część schodów, bo i one były w ogniu.

Gdy weszli na górę, odór spalenizny wzmógł się, a poczerniałe ściany i deski podłogi świadczyły, że ogień przenikał aż tutaj.

— To jeszcze szczęście, że dom jest murowany, a nie drewniany: byłby spłonął jak pudełko zapałek! — zauważył Williams.

— Tak, musimy się tym pocieszyć. Proszę uważać na podłogę. Oto pokój pani Courtenay, panie Hardinge, sąsiedni prawie zupełnie się spalił i...

Hardinge zatrzymał się w progu, patrząc na miejsce, w którym, odegrała się straszliwa tragedia. Niewiele rzeczy pozostało w pokoju, a na poczerniałych ścianach znać było ślady strug wody. Na miejscu łóżka leżała kupa pokręconych żelaznych prętów, a pod nimi w spalonej podłodze ział duży otwór. Przy samych drzwiach leżało coś, przykrytego ciemnym dywanem. Opanowawszy się najwyższym wysiłkiem, Hardinge schylił się i uniósł dywan. Nastała chwila ciężkiego milczenia.

— Nie można byłoby rozpoznać jej teraz — zauważył Atherton drżącym głosem — ale są pewne wskazówki, które nie pozostawiają żadnych wątpliwości: brelek, który zawsze nosiła...

— Wiem — Hardinge dotknął dobrze mu znanej maskotki: srebrnego słonia. Był on teraz zmieniony, poczerniał, ale i tak stopił go! Wisiał u bransoletki, którą Elżbieta tak lubiła.

Hardinge nakrył ciało dywanem i odwrócił się. Cierpiał niewypowiedzianie, a za wszelką cenę chciał zachować zimną krew. Nie chciał, aby Atherton był świadkiem jego bólu i wyrzutów sumienia. Przyszło mu bowiem na myśl, że gdyby nie był aresztował Elżbiety, nie stałaby się ta rzecz potworna! Spojrzał badawczo na Athertona:

— Jak to się stało?

— Nie możemy tego powiedzieć na pewno. Ale sądzę, że pani Courtenay czytała w łóżku i zasnęła przy zapalonej lampie. Musiała przez sen przewrócić ją... Mogą być, oczywiście i inne wyjaśnienia, ale to wydaje się najprawdopodobniejsze. Prawda?

— Tak, rzeczywiście, to wygląda najprawdopodobniej. No, nie mamy tu nic więcej do zrobienia. Czy pan zdaje sobie sprawę, że musi być rozpoczęte śledztwo celem wyjaśnienia przyczyny tego wypadku?

Atherton skinął głową.

— Obawiam się, że nie unikniemy tego! Ale to bardzo nieprzyjemna historia, bardzo nieprzyjemna!

— Pan Williams porozumie się z miejscową policją, postara się też, aby zaraz zabrano ciało zmarłej do kostnicy. Ja zaś chciałbym bardzo zobaczyć się z doktorem Millerem.

— Naturalnie, panie Hardinge, ale niechże pan będzie wobec niego delikatny. Ten człowiek jest zupełnie złamany. Obaj byliśmy tak oddani pani Courtenay...

Miller był w swym pokoju, nie kładł się jeszcze do łóżka i siedział w fotelu, w szlafroku. Na stoliku obok stała flaszka z lekarstwem na serce, jak stwierdził potem Hardinge — a przy niej szklanka. Wstał na spotkanie Hardinge'a i zrobił kilka chwiejnych kroków w jego kierunku.

— Atherton powiedział już panu? A! Widzę, że już pan wie! Dotychczas nie mogę w to uwierzyć! Moja śliczna, biedna Elżbieta! Była dla mnie jakby córką, panie Hardinge. Kochałem ją, jak własną córkę. I nie mogę się teraz otrząsnąć z tej myśli, że z mojej winy stała się ta potworna tragedia!

— Dlaczego pan tak myśli? — zapytał spokojnie Hardinge.

— Nie powinienem był zgadzać się na ukrywania jej. Trzeba było zawiadomić pana, jak tylko zobaczyłam ją tutaj. Ale byłem zawsze słaby wobec pięknych kobiet, i... i... — urwał nagle, wybuchnął płaczem jak dziecko. Łzy płynęły mu po policzkach.

— Gdzie jest pańska córka?

— Czyż Atherton nie powiedział tego panu? W domku letnim pod opieką panny Morgan. Mieliśmy tam jechać nazajutrz.

— Chciałbym zobaczyć się z pańską córką.

Doktór potrząsnął głową.

— Na nic się nie zda zadawać jej pytania ona nie jest zdolna odpowiedzieć na nie. Biedne dziecko zupełnie nieprzytomne. Zresztą nie znała pani Courtenay. Nigdy nie dopuszczałem do niej żadnych odwiedzających — bo to źle na nią wpływało.

— Tak, czy tak muszę się z nią zobaczyć.

— Dobrze więc — odpowiedział niechętnie doktór. — Zabiorę pana ze sobą jutro. Ale musi mi pan przyrzec, że nie powie jej ani słowa o tej całej tragedii. Mogłoby to wpłynąć na jej stan fatalnie.

(D. c. n.)

KRONIKA

SIERPIEŃ **20** Niedziela

Dziś: Bernarda Op.
Jutro: Joanny Fremiot Wd.

Wschód słońca — g. 4 m. 03
Zachód słońca — g. 6 m. 42

Spostrzeżenia Zakładu Meteorologii USB w Wilnie z dn. 19.VIII. 1939 r.

Ciśnienie 765
Temperatura średnia + 23
Temperatura najwyższa + 3
Temperatura najniższa + 13
Opad —
Wiatry zmienne
Tend.: lekki spadek ciśnienia
Uwagi: pogodnie.

— **Pogoda w dniu 20 bm.** dość pogodnie i ciepło przy słabych wiatrach wschodnich, miejscami możliwe burze i przelotne deszcze.

WILEŃSKA

DYŻURY APTEK:

Dziś w nocy dyżurują zastępujące apteki: Sokołowskiego (Tyzenhauzowska 1); Chomiczewskiego (W. Pohulanka 25); Miejska (Wileńska 23); Turgiela (Niemiecka 15); Wiwulskiego (Wielka 3).

Ponadto stale dyżurują apteki: Paka (Antokolska 42); Szantyra (Legionów 10) i Zajączkowskiego (Witoldowa 22).

OSOBISTA

— **Mgr. Radziwon objął kierownictwo powiatu wileńsko-trockiego.** Starosta na powiat wileńsko-trocki p. Trytek rozpoczął urlop wypoczynkowy.

Kierownictwo powiatem objął wic. starosta mgr. Stanisław Radziwon.

MIEJSKA.

— **Zegar na Zamkowej znów wisi** W swoim czasie wiele hałasu wywołała sprawa usunięcia zegara ulicznego, z ul. Zamkowej, zegar ten znajdował się tam przez 99 lat. Usunięcie jego nakazała Komisja Urbanistyczna.

Obecnie zegar znowu został zainstalowany na dawnym miejscu w nowej estetycznej oprawie.

SPRAWY SZKOLNE

— **Prywatna Szkoła Powszechna, stopnia III (z prawami) „Promień"** — Wiwulskiego 4, przyjmuje zapisy na rok szkolny 1939—40. Wysoki poziom naukowy i wychowawczy. Opłaty przystępne. Bezpłatne komplety francuskiego i niemieckiego. Kancelaria czynna: poniedziałki, środy i piątki w godz. 10—12.

— **Państwowa Szkoła Techniczna** im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wilnie, ul. Holendernia 12, podaje do wiadomości, że w dniu 1 września 1932 roku rozpoczną się egzaminy wstępne na wolne miejsca w liceum: budowlanym, drogowym i mierniczym. Szczegółowych informacji udziela kancelaria Szkoły.

— **Prywatna 6-klasowa Koedukacyjna Szkoła Powszechna** Stow. „Rodzina Wojskowa" w Wilnie z prawami publicznych szkół powszechnych przyjmuje zapisy dzieci od 28 sierpnia codziennie od 11—13, Mickiewicza 13. Opłaty niskie. Szkoła przyjmuje i dzieci osób cywilnych. Zniżka za drugie dziecko.

— **Męskie Gimnazjum Kupieckie Stow. Kupców** ul. Jagiellońska 2. Zawiadamia, że egzaminy wstępne rozpoczną się 31 sierpnia rb.

— **Koedukacyjna Szkoła Dokształcająca Handlowa Stow. Kupców** ul. Jagiellońska 2. Przyjmuje zapisy do dnia 1 września w poniedziałki, środy i piątki w godz. 17—19

— **Prywatna Koedukacyjna VI klasowa Szkoła Powszechna** z uprawnieniami Szkół Państwowych im. Stefanii Swida „Dziecko Polskie" (Mickiewicza 11) przyjmuje zapisy codziennie w godz. 12—14 do wszystkich klas oraz do Przedszkola.

— **Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Związku Osadników w Wilnie** przyjmuje zapisy do kl. I i II. Informacyj udziela i zapisy przyjmuje Sekretariat Gimnazjum ul. Zawalna 21, tel. 11-08 w godz. 10—13 codziennie prócz niedziel i świąt. Egzaminy rozpoczną się w dn. 31 sierpnia o godz. 9-ej.

— **Prywatna Koedukacyjna VI-klasowa Szkoła Powszechna Im. E. Orzeszkowej** z polskim i francuskim językiem nauczania z uprawnieniami Szkół Państwowych, przyjmuje zapisy codzień od godz. 10—12 i od 17—19. Zarzecze, zauł. Ponomarski 2, dom własny; boisko, w zimie sporty, duży ogród szkolny. Przy szkole internat. Konwersacja francuska, pomoc w naukach.

— **Prywatne Gimnazjum Żeńskie i Prywatne Liceum Handlowe Żeńskie im. Filomatów w Wilnie** przyjmuje zapisy kandydatek codziennie od godz. 10—14 w Kancelarii Szkoły, ul. Żeligowskiego 1 m. 2.

— **Kierownictwo Prywatnej Żeńskiej Szkoły Zawodowej Stow. „Służba Obywatelska w Wilnie** komunikuje, że zapisy do Trzyletniej Szkoły Krawieckiej i Trzyletniej Szkoły **Bieliźniarskiej** (z prawami Szkół Państwowych) są przyjmowane od dnia 16 do 31 sierpnia włącznie) Egzamin wstępny 1 września.

Zapisy przyjmuje i informacyj udziela kancelaria szkoły codziennie od godz. 10 do 13.

Adres: ul. Bisk. Bandurskiego 4 m. 6.

— **Liceum Gospodarcze w Wilnie** przyjmuje zapisy na rok szkolny 1939. Egzaminy wstępne odbędą się dnia 1 września rb. Zapisy przyjmuje Kancelaria Liceum Gospodarczego w Wilnie, ul. Bazyliańska 2 — 19. Tel. 25—97.

— **Prywatne Gimnazjum Koedukacyjne „Edukacja"** Wilno, ul. Wielka 47 (tel 28-76) przyjmuje wpisy uczniów (uczenic) do kl. I, II, IIII oraz IV (za zezwoleniem Kuratorium O. S. W.). Egzamina wstępne odbędą się dnia 1 września. Uczniowie(ce), którzy zdali egzamina w innych Gimnazjach i nie zosali przyjęciu z powodu braku miejsca, będą przyjmowani bez egzaminu na podstawie zaświadczeń odnośnych Gimnazjów. Kancelaria czynna codziennie od godz. 10—13. Dyrektor Gimnazjum Br. Zapaśnik przyjmuje od godz. 10—12.

TURYSTYCZNA

— **Polskie Biuro Pdroży „Orbis"** organizuje w dn. 16—20 września wycieczkę do Rygi. Koszt udziału zł 58. Zapisy do dnia 5 września rb.

— **Polskie Biuro Podróży „Orbis"** organizuje w dn. 6—10 września rb. wycieczkę do Kowna. Zapisy do dnia 22 sierpnia rb.

RÓŻNE.

— **Starania o utworzenie w Wilnie żydowskiego liceum pedagogicznego** ... czynione są starania w sprawie utworzenia żydowskiego liceum pedagogicznego w Wilnie. Byłby to jedyny wyższy zakład, w którym kształciliby się przyszli nauczyciele w języku żydowskim.

— **Przychodnia Kliniki Skórno-Wenery cznej USB**, mieszcząca się przy ul. Żeligowskiego 4, udziela porad niezamożnym chorym codziennie od godz. 13 do 1430.

— **Konserwatorium Muzyczne** im. M. Karłowicza w Wilnie podaje do wiadomości, że nowy rok szkolny rozpocznie się w dn. 4 września 1939 r. Zapisy nowo wstępujących słuchaczy oraz udzielanie informacyj w Sekretariacie Konserwatorium (Wielka 8, tel. 14-38) codziennie od godz. 17—19).

NOWOGRÓDZKA

— **26 tysięcy zł na ścigacz** Liga Morska i Kolonialna na terenie województwa nowogródzkiego zebrała na dzień 12 bm 26.785 zł 38 gr przeznaczonych na zakup ścigacza Ziemi Nowogródzkiej. Na pierwszym miejscu w zbiórce na ścigacz jest powiat lidzki, który zebrał 6.756 zł 57 gr.

NIEŚWIESKA

— **Reorganizacja Cechów.** Będący w stanie reorganizacji Cech og. rzemiosła chrześcijańskiego w Nieświeżu, przeprowadził ostatnio zmianę statutu i zarządu, do którego weszli p.p. J. Bułhak-prezes, A Hordziejewicz- w.prezes, J. Zubowicz sekretarz, N. Chiniewicz-skarbnik. Obecnie w celu usprawnienia rzemiosła, została podjęta akcja przmusowego należeniado cechu.

— **Ukarany administracyjnie.** W związku z pożarem w Nieświeżu, podczas którego zginęło troje dzieci, został ukarany grzywną 50 zł współwłaściciel elektrowni Najfeld za odmówienie dostarczenia wody do pożaru.

— **Zabawa leśna.** Oddział P. W. konnego Krakusa, organizuje w Rudawce k Nieświeża, wielką zabawę leśną, połączoną z wieloma atrakcjami. Impreza ta odbędzie się w najbliższym czasie.

— **Motocyklista w rowie.** Zdążający w kierunwu przejazdu kolejowego w Horodzieju, motocyklista p. Leszczyński, niechcąc wpaść pod nadjeżdżający pociąg, skręcił naoślep z drogi, spadając z nasypu do głębokiego dołu. Na skutek uderzenia o kamienie p. Leszczyńskistracił tylko przytomność, a motocykl dwa koła.

WILEJSKA

— **Zaangażowano instruktora hodowlanego.** Z dniem 16 sierpnia objął urzędowanie zaangażowany przez Wilejski Wydział Powiatowy instruktor hodowlany na teren pow. wilejskiego.

SZCZUCZYNSKA

— **Powrót z urlopu.** 16 bm. objął urzędowania po powrocie z urlopu starosta powiatowy p. Włodzimierz Wierzbicki.

— **Pożary od pioruna.** Nad powiatem przeszła gwałtowna burza z piorunami i gradem. Na terenie gminy orlańskiej piorun uderzył w stodołę Antoniego Krasoczki, w której znajdował się właściciel z synem. Obydwa. zostali ranni, stodoła spłonęła doszczętnie. Pożar, powstały z uderzenia drugiego pioruna w stodołę Mostałowicza, został ugaszony.

We wsi Jewłasze piorun uderzył w stodołę Siemianowicz Marri, w wyniku czego stodoła spłonęła doszczętnie, pożar zaś przerzucił się na zabudowania gospodarcze Szocika Kazimierza, Szocika Ludwika, Szocika Juliana, Szocika Jana, Klimuka Kazimierza Ciciaka Józefa i Dubejko Michaliny. Straty wynoszą 6.630 złotych.

We wsi Marysinek od uderzenia pioruna spaliły się zabudowania wraz z inwentarzem należące do Zielińskiego Adolfa.Straty wynoszą 2.500 zł. Uderzeniem tegoż pioruna została porażona córka poszkodowanego Helena, lat 15, na której zapaliło się ubranie oraz syn Marian, który doznał kontuzji i stracił słuch.

Wiadomości radiowe

Wydawnictwa Magistratu m. Wilna.

Niedzielny felieton nadawany stale o godzinie 13.05 poświęca Rozgłośnia Wileńska zagadnieniom kultury i sztuki, które oświetlają znawcy danego przedmiotu. Tym razem, — więc w niedzielę, 20 sierpnia mowa będzie o działalności wydawniczej magistratu m. Wilna, Wydawnictwo te omówi dr Jerzy Orda.

Tejemnice wnętrza ziemi.

Znany szerokim kołom słuchaczy radia prelegent prof. Edward Passendorfer wystąpi przed mikrofonem w niedzielę, o godz. 15.00 z pogadanką p. t. „Z tajemnic wnętrza ziemi".

Muzyka ludowa.

W niedzielę, 20 sierpnia , o godz. 15.10 słuchać będziemy muzyki ludowe w wykonaniu kapeli i chóru ludowego „Kaskada", pod dyr. Eugeniusza Lutkiewicza. Koncert ten przynosi prawie wyłącznie muzykę, opartą na pierwiastkach narodowych lub oryginalne pieśni ludowe.

Prasa polska w Wilnie w 1905 roku.

Można na ten temat pisać rozprawy i wygłaszać długie odczyty. Tym razem jednak (w niedzielę, o godz. 15.35) stanie przed mikrofonem ówczesny reporter jednej z miejscowych gazet, by podzielić się ze słuchaczami swymi wpomnieniami z tego okresu. Kto wie? Może jest to najlepsposób informowania o warunkach pracy ówczesnej prasy polskiej w Wilnie.

Wieczorynka.

W ramach tradycyjnej niedzielnej wieczorynki radiowej wystąpią słuchacze Uniwersytetu Wiejskiego w Prudziszczach, koło Wilna. Produkcje ich słuchać będziemy od godziny 19.35 do 20.05

TEATR i MUZYKA

TEATR MIEJSKI NA POHULANCE.

— **„Szkarłatne róże — na przedstawieniu popołudniowym.** Dziś, w niedzielę dnia 20 sierpnia o godz. 16 ukaże się nieodwołalnie po raz ostatni na przedstawieniu popołudniowym — współczesna komedia Benedetti'ego „Szkarłatne róże". Ceny popularne

— **Pierwszy występ Kazimierza Junoszy Słępowskiego.** Dziś, o godz. 20 w Teatrze Miejskim na Pohulance pierwszy gościnny występ Kazimierza Junoszy Stempowskiego w kapitalnej roli barona Wuertza w komedii Verneuil'a **„AZAIS"**. Kupony kredytowe zniżki i bilety ulgowe — nieważne. Ceny Normalne.

— **Teatr Objazdowy w Słołpcach.** Dziś, w niedzielę dnia 20 bm. Teatr Objazdowy gra w Stołpcach komedię Krzemieńskiego „Niezawodny system".

TEATR MUZYCZNY „LUTNIA".

— **„Dzwony z Corneville".** Dziś o godz. 8 m. 15 wiecz. grana będzie w dalszym ciągu piękna i melodyjna operetka R. Planquett'a „Dzwony z Corneville".

— Najbliższą premierą w „Lutni" będzie przepiękna operetka E. Audran'a „Lalka".

— **Dzisiejsza popołudniówka w Teatrze Muzycznym „Lutnia" po cenach propagandowych. „Baron Cygański".** Operetkę tą ujrzymy po raz ostatni po cenach propagandowych (od 25 gr.).

Wycieczki korzystają z ulg biletowych.

Każdy z książeczką KKO w Baranowiczach

Bezwątpienia jedną z najpopularniejszych instytucyj na terenie pow. i miasta Baranowicz jest Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Baranowickiego.

K. K. O przyjmuje wkłady na książeczki oszczędnościowe i rachunki czekowe.

Wkłady oszczędnościowe są zabezpieczone całym majątkiem i dochodami pow. Baranowickiego łącznie z miastami.

K. K. O. wypłaca wkłady oszczędnościowe terminowo i na każde żądanie bez względu na wysokość sumy. Dlatego też wkładcy mają zaufanie do tej instytucji.

Wkłady i lokaty w K. K. O. pow. Baranowickiego przekroczyły obecnie sumę 600 tysięcy złotych. Przy tej okazji przypomina się czytelnikom, że termin konkursu pod hasłem: „Każdy z książeczką K. K. O.", który przewiduje wiele cennych nagród został przedłużony. Każdy więc może wziąć jeszcze udział w konkursie.

O szczegółowe informacje należy się zwracać do K. K. O. w Baranowiczach przy ul. Wileńskiej 16.

Biorący udział w konkursie nie ponoszą żadnych kosztów.

RADIO

WILNO

Niedziela, dnia 20 sierpnia 1939 r.

6. 56 Pieśń poranna. 7.00 Program na dzisiaj. 7.05 Wiadomości rolnicze dla Ziem Płn. Wschodnich. 7.15 Muzyka poranna. 7.30 Audycja dla wsi. 8.00 Dziennik poranny. 8.15 Muzyka poranna. 9.00 Muzyka z płyt. 10.10 Transmisja nabożeństwa z Katedry Poznańskiej. 11.57 Sygnał i hejnał. 12.03 Poranek muzyczny. 13.00 Wyjątki z Pism Józefa Piłsudskiego. 13.05 Wydawnictwa regionalne — omówi dr Jerzy Orda. 14.15 Muzyka ... w wyk. Ork. Rozgł. Wil. pod dyr. Władysława Szczepańskiego i solistów. 14.45 Czytamy Mickiewicza. 15.00 „Z tajemnic wnętrza ziemi" pog. prof. E. Passendorfera. 15.10 Koncert muzyk ludowej. 15.35 „Prasa polska w Wilnie w roku 1905" — pog. F. Olechnowicza. 15.45 Audycja dla wsi. 17.15 Bułgaria — felieton. 17.30 Podwieczorek przy mikrofonie. 19.00 Powszechny Teatr Wyobraźni: „Kamienie" M. Rodziewiczówny. 19.35 Wieczorynka w wyk. Młodzieży Wiejskiej z Prudziszcza. 20.00 Gawęda aktualna. 20.08 Wileńskie wiadomości sportowe 20.10 Audycje informacyjne. 21.15 „Na Łyczakowie" — wodewil w 3 aktach. 23.00 Ostatnie wiadomości i komunikaty. 23.05 Zakończenie programu.

PONIEDZIAŁEK, dnia 21 sierpnia 1939 r.

6,56 Pieśń poranna. 7,00 Dziennik poranny. 7,15 Muzyka z płyt. 8,15 „Kupiec i handel morski" — pogadanka dla kupców. 11,57 Sygnał czasu i hejnał. 12,03 Audycja południowa. 13,00 Wiadomości z miasta i prowincji. 13,05 Program na dzisiaj. 13,10 Na tematy wschodnie. 14.00 Powracamy do zdrowia — audycja w opracowaniu dr. M Kołaczyńskiej. 14,15 Piosenkarze różnych krajów. 14,40 Echa niedzieli sportowej. 14.45 Teatr Wyobraźni dla młodzieży „Przygody dwóch chłopców z Zaolzia". 15,15 Muzyka popularna. 15 45 Wiadomości gospodarcze. 16,00 Dziennik popołudniowy. 16,10 Pogadanka aktualna. 16,20 Recital śpiewaczy Sergiusza Benoniego. 16,45 Kronika naukowa 17,00 Kompozytorzy w roli wykonawców. 17,30 Urok święciańskich jezior — felieton J Dubickiego. 17.40 Recital skrzypcowy Romana Kaczyńskiego. 18 00 Sławne koncerty — Triumfy artystyczne Paderewskiego. — audycja muzyczna. 19,00 Na jarmarku poleskim — transmisja regionalna z Pińska. 19,30 Przy wieczerzy — koncert. 20.15 Rezerwa. 20,25 Czytanki wiejskie. 20,40 Audycje informacyjne 21,00 Koncert w wykonaniu Orkiestry Smyczkowej. 21,45 Polska między Wschodem a Zachodem — Polska a Zachód" — dezyt. 22,00 O antenach ... — pogadanka D. Jasieńskiego. 22.10 Bajki Wschodu z muzyką M. Rimskiego-Korsakowa (i „Szeherezada") — audycja muzyczno-słowna w opracowaniu A. Koncewicza. 23,00 Ostatnie wiadomości i komunikaty. 23,05 Zakończenie programu.

BARANOWICZE.

NIEDZIELA, dn. 20 sierpnia 1939 r

6.56 Pieśń poranna. 7.00 Program na dzisiaj. 7.05 Wiadomości rolnicze dla Ziem Północno-Wschodnich (z Wilna). 7.15 „Śpiewa Aniela Szlemińska" (płyty). 7.20 Porady rolnicze — inż. Anna Renigerówna. 10.30 Muzyka z płyt (z Warszawy). 13.05 Nasze wsie i miasteczka: „W baksztańskiej puszczy" — pogadanka. 15.00 — „Z tajemnic wnętrza ziemi" — pogadanka (z Wilna). 15.10 Muzyka ludowa (z Wilna). 15.35 Gawęda awtualna. 19.35 Wieczorynka w opracowaniu i wykonaiu zespołu młodzieży z Uniwersytetu Wiejskiego w Prudziszczu k. Wilna (z Wilna. 20.05 Wiadomości z naszych stron.

PONIEDZIAŁEK, dn. 21 sierpnia 1939 r.

6.56 Pieśń poranna. 13.00 Wiadomości z naszych stron. 13.10 Muzyka lekka (płyty). 13.55 Nasz program. 14.00 Muzyka baletowa (płyty). 17.30 „Urok święciańskich jezior" — felieton (z Wilna). 20.25 Audycja dla kobiet wiejskich: „Już wybrałem miejsce pod ogród warzywny" — gawęda inż. Krystyny Onitzowej. 20.35 Wiadomości dla naszej wsi. 22.00 Rezerwa programowa. 22.10 Bajki Wschodu w muzyce M. Rimskiego-Korsakowa.

Utopiła się w studni

Popełniła samobójstwo przez utopienie się we własnej studni 45-letnia Anna Sawaściuk, wdowa zam. we wsi Janowicze gm. Kuszelewskiej, pow. Nowogródzkiego. Sawaściuk niedawno utraciła wzrok wskutek choroby oczu, co stało się przyczyną popełnienia przez nią samobójstwa.

LEKARZE

DR MED. JANINA
Piotrowicz Jurczenkowa
ordynator szpitala Sawicz.
Choroby skórne, weneryczne i kobiece
ul. Jagiellońską 16 m. 6, tel. 18-66.
Przyjmuje od 5 do 7 wiecz.

DOKTOR
Blumowicz
choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe
ul. Wielka 21, tel. 921. Przyjmuje od godz 9—1 po poł. i 3—7 wiecz.

DOKTOR MED.
J. Anforowicz-Szczepanowa
choroby skórne, weneryczne, kobiece.
Przyjmuje w godz. 8—9, 12—1 i 4—7.
Zamkowa 3 m. 9.

DOKTOR
M. Zaurman
Chor. weneryczne, skórne i moczopłciowe
Buck'y
Szopena 3, tel. 20-74.
Przyjmuje 12—2 i 4—8.

DOKTOR
Zeldowiczowa
Choroby kobiece, skórne, weneryczne, narządów moczowych od godz. 12—2 i 4—7, ul Wileńska Nr 28 m. 3, tel. 277.

DOKTÓR
R. Lewin
UROLOG
choroby nerek, pęcherza, prostaty i dróg moczowych. **Diatermia.**
Godz. przyjęć: 1—2 i 4—7. Tel. 25 69.
Wileńska 32 (Jagiellońska 8).

LEKARZ - DENTYSTA
Wilkomirski
powrócił
Wilno, ul. Hetmańska Nr 2.

AKUSZERKI

AKUSZERKA
Maria Laknerowa
przyjmuje od godz. 9 rano do godz. 7 wiecz. — ul. Jakuba Jasińskiego 1 a—3 róg ul 3-go Maja obok Sądu.

AKUSZERKA
M. Brzezina
masaż leczniczy i elektryzacja Ul. Grodzka Nr. 27 (Zwierzyniec).

AKUSZERKA
Smiałowska
oraz Gabinet Kosmetyczny, odmładzanie cery, usuwanie zmarszczek, wągrów, piegów, brodawek, łupieżu, usuwanie tłuszczu z bioder i brzucha, kremy odmładzające wanny elektryczne, elektryzacja. Ceny przy-

LOKALE

POSZUKUJĘ pokoju z całkowitym utrzymaniem dla jednej osoby. Oferty do Administracji „Kurjera Wileńskiego" pod „Pokój".

LOKAL w śródmieściu do odstąpienia od zaraz. Wiadomość: Wileńska 32 m. 2.

DO WYNAJĘCIA suszarnia jarzyn i owoców, lub też lokal na inny zakład przemysłowy. Wilno, ul. Archanielska 12—5

DO WYNAJĘCIA 5-pokojowe mieszkanie z wszelkimi wygodami, na parterze, ul. Św. Filipa 1 m. 15. Dowiedzieć się u gospodarza domu, ul. 3-go Maja 15 m. 1.

DO WYNAJĘCIA sklep z mieszkaniem na piwiarnię lub kawiarnię, ul. 3-go Maja Nr 15 m. 1.

DO WYNAJĘCIA sklep spożywczy z mieszkaniem i urządzeniem, firma chrześcijańska, punkt dobry. Kalwaryjska 120-b—3.

2 i 3-pokojowe mieszkania ze wszystkimi wygodami do wynajęcia. Ofiarna 2.

PRACA

KUCHARKA samodzielna potrzebna do kawiarni. Wilno, ul. Wileńska Nr 8.

RZĄDCA - ROLNIK po szkole i praktyce, dobry hodowca i organizator gospodarstw, zna ogrodnictwo, gwarantuje poprawę majątków — przyjmie w zarząd lub pod dyspozycję. Zgłoszenia do Administracji „Kurjera Wileńskiego" pod Samienny.

POTRZEBNA młoda dziewczyna do pomocy w domu. Zgłaszać się godz. 5 a 6 w Redakcji „K. W."

APTEKĄ ZARZĄDZAJĄCEGO poszukuję od 15 września apteka Z. Grabowskiego w Zabłociu k. Lidy. Oferty pisemne.

Kupno i sprzedaż

MAM 2 tys. gotówki. Przystąpię do interesu nowego lub już istniejącego. Zgłoszenia do Administracji „Kurjera Wileńskiego" sub „Spółka".

DOM z dużym ogrodem oddam w dzierżawę z powodu wyjazdu z Wilna. Adres w Redakcji „K. W."

SPRZEDAJĄ się psy myśliwskie, młode wyżły - pontery krwi angielskiej. Wiadomość: Wilno, ul. Chocimska 14—1.

OKAZYJNIE sprzedam samowar b. tanio. Adres: Feliks Rozewicz, Wilno, ul. Starogrodzieńska 5 –2.

OKAZYJNIE sprzedam samowar bardzo tanio. Adres: Feliks Rozewicz, Wilno ul. Starogrodzieńska Nr 5 m. 2.

SKLEP odstąpię z powodu wyjazdu Adres w Administracji „Kurjera Wileńsk."

KUPIĘ Setkę „D. K. W." lub inną używaną z motorkiem „Sachsa" na szerokich oponach po 3—5 tys. klm., tylko w dobrym stanie. Moniuszki 44-a m. 2. Tamże sprzedaje się „Setka" za 250 zł.

DO SPRZEDANIA powóz nowy na gumowych kołach na parę koni i na jednego. Szkaplerna 113. Kuleszo.

SEPAROWANY, lat 36, pozna panią posiadającą jakiekolwiek przedsiębiorstwo handlowe. Zkłoszenia do Kurjera Wileńskiego pod „Emil".

Handel i Przemysł

Wielka posezonowa ZNIŻKA CEN na letnią konfekcję, galanterię, bieliznę, obuwie **W. NOWICKI** Wilno, Wielka Nr 30

RÓŻNE

SOK Swiętojańskiego Ziela — Mgr Edwarda Gobieca — stosuje się przy cierpieniach wątroby, żołądka, kiszek i nerek. Skład Główny, Warszawa, Miodowa 14.

DORAŹNA naprawa motocykli i samochodów. Spawanie i garażowanie. Wileńska 8 w podwórzu wprost bramy.

KOSMETYCZNE Kursy dra H. Łomżyńskiego, Warszawa, Plac 3 Krzyży 11 m. 4. tel. 908- 35, uprawniają do otwarcia samodzielnego gabinetu kosmetycznego. Początek nowego 4 miesięcznego kursu 20 września.

DO ODSTĄPIENIA z powodu wyjazdu w centrum miasta, z urządzeniem pracownia krawiecka damska z plisownią, wyrobiona pierwszorzędna klientela. Adres w Redakcji.

FILMOWYM ARTYSTĄ(KĄ) zostać może każdy. Napisz imię, nazwisko dokładny adres, otrzymasz zupełnie bezpłatne informacje od jedynej w Polsce koncesjonowanej Szkoły Gry Filmowej-Scenicznej Hanny Ossorji, Warszawa XIII, Poznańska 14.

BARANOWICKIE

MIESZKANIE nowoczesne 11-pokojowe, z centralnym ogrzewaniem, do wynajęcia od zaraz. Baranowicze, ul. Hoowera Nr 7.

Matrymonialne

WYPRZEDAŻ. Z powodu regulacji ulicy Derewnickiej przez Zarząd Miejski a także uszczuplenia mego gospodarstwa ogrodniczego przy ulicy Derewnickiej Nr 54, ogłaszam wyprzedaż roślin rozmaitych: byliny, krzewy ozdobne, kłącze piwonii, lilie białe, cebulki tulipanów, tuje, bukszpany mahonie i dużo innych roślin z rabatem 25 proc. od cen normalnych. **Gintowt-Dziewałtowski**

URZĘDNICZKA, lat 29, blondynka, b. miła, gospodarna, posiadająca realność miejską, w celu matrymonialnym pozna pana w odpowiednim wieku, chętnie wojskowego lub funkcjonariusza policji. Zgłoszenia do Administracji „K. W." sub: „Lubelnianka".

FARMACEUTKA lat 27, reprezentacyjna szatynka, własna apteka na prowincji — pozna kulturalnego pana w odpowiednim wieku, na stanowisku. Zgłoszenia do Administracji „Kurjera Wileńskiego" sub: „Nowogródzkie".

REDAKTORZY DZIAŁÓW: Władysław Abramowicz — sprawy kulturalne litewskie i wiadomości z m. Lidy; Zbigniew Cieślik — kronika zamiejscowa; Włodzimierz Hołubowicz — sprawozdania sądowe i reportaż „specjalnego wysłannika"; Witold Kiszkis — wiad. gospodarcze i polityczne (depeszowe i telef.); Eugenia Masiejewska-Kobylińska — dział p. t. „Ze świata kobiecego"; Kazimierz Leczycki — przegląd prasy; Józef Maśliński — recenzje teatralne; Anatol Mikułko — felieton literacki, humor, sprawy kulturalne; Jarosław Niecięcki — sport; Helena Romer — recenzje książek; Eugeniusz Swianiewicz — kronika wileńska; Józef Święcicki — artykuły polityczne, społeczne i gospodarcze.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
Konto P.K.O. 700.312. Konto rozrach. 1, Wilno 1 Centrala. Wilno, ul. Biskupa Bandurskiego 4
Redakcja: tel. 79. Godziny przyjęć 1—3 po południu
Administracja: tel. 99—czynna od godz. 9.30—15.30
Drukarnia: tel. 3-40. Redakcja rękopisów nie zwraca.

Oddziały: Nowogródek, Bazyljańska 35, tel. 169; Lida, ul. Zamkowa 4/7, tel. 73; Baranowicze, Ułańska 11; Łuck, Wojewódzka 5.
Przedstawicielstwa: Nieśwież, Kleck, Słonim, Stołpce, Szczuczyn, Wołożyn, Wilejka, Głębokie, Grodno, Pińsk, Wołkowysk, Brześć n/B.

CENA PRENUMERATY
miesięcznie: z odnoszeniem do domu w kraju —3 zł., za granicą 6 zł., z odbiorem w administracji zł. 2.50, na wsi, w miejscowościach, gdzie nie ma urzędu pocztowego ani agencji zł. 2.50

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetr. przed tekstem 75 gr., w tekście 60 gr., za tekstem 30 gr, drobne 10 gr za wyraz, Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie. Zastrzeżeń miejsca dla „drobnych" nie przyjmujemy Przydział ogłoszeń do odpowiednich rubryk zależny jest tylko od Administracji. Kronika redakc. i komunikaty 60 gr za wiersz jednoszpaltowy. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe tabelaryczne 50%. Układ ogłoszeń w tekście 5-łamowy, za tekstem 10-łamowy Za treść ogłoszeń i rubrykę „nadesłane" redakcja nie odpowiada. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń i nie przyjmuje zastrzeżeń miejsca. Ogłoszenia są przyjmowane w godz. 9.30 — 16.30 i 17 — 20.

Wydawnictwo „Kurjer Wileński" Sp. z o. o.

Druk. „Znicz", Wilno, ul. Bisk. Bandurskiego 4, tel. 3-40 Ksen. u R. Kotlarewskiego, Wileńska 13